

Sammeldel
qu. 102

1161

+

- 7. 10.) 72. de crimine lese Majestatis
- 11.) 72. de damnabili extra matrimonium cohabitatione
- 12.) 72. de eode hominis
- 13.) 72. de incendiis vi publica et crimine falsi
- 14.) 72. de crimine repetundarum 77.
- 15.) 72. de judiciis criminali
- 16.) 72. de assessoribus judiciis Ca.
- 17.) 72. de procuratoribus et advocatis Jud. Crim.

Josephus Magnus

1. ^{Anteria} de ratibutione eiqq iure
 2. de gowisu et graduatione cre-
 dituum
 3. de purgave saxonica
 4. de appello restitut. in integru sexui
 foemineo et iure comuni et saxon.
 petente
 5. de iure peculiarium filiorumfam-
 6. de bono revocabili
 7. de pacto ad hunc quos
 8. disputat: an qd. imp. traditio
 in pto. C. de fidei iur. pro parte
 9. Collegium Criminalis
 19. de inquisitione crim-
 20. de transmissione actorum
 21. de carceribus eor. usu et abusu
 22. de iuramentis
 23. de pacto retrovenditionis
 24. de usufructibus
 25. de locutionibus
 26. de immutabilitate et mu-
 tabilit. iur.
 27. de iudic. iuris com. q. in qd. em-
 ptionis pto. q. pto. rei empta
 ante tradit. empta facit
 28. de sedum. p. nuncupati-
 onem facto
 29. de sedamenti facione passiva
 ecclesie indultu
 30. de possessione
 31. de descriptionibus censuales

Praes.
 Cass. Fieglery
 Wils. Zylery
 Joas. Herberg
 W. Theod. Martini
 Mils. Frid. Lederer
 Andrys. Koberg
 Mils. Frid. Lederer
 Godofr. Suery
 Wern. Theod. Martini
 idem
 idem
 idem
 Joas. Herberg
 Wils. Zylery
 idem
 Cass. Fieglery
 Wils. Zylery
 Joas. Herberg
 idem
 Georg. Melid. Thilo
 Cass. Fieglery
 Wils. Zylery

Ref.
 Ang. Boller.
 Balt. Benj. Gering.
 Franc. Henr. Hiltid.
 Adam. Gnd. Jacobi.
 Jo. Joas. Herberg
 Franc. Wika. Gering.
 Godofr. Beringery.
 idem
 idem
 idem
 idem
 Godofr. Suery
 Jos. Gabriel Löffler
 Gnd. Koberg
 Godofr. Beringery
 Jo. David. Beringery
 Gnd. Andrys. Koberg
 Gottlob Gering.
 Jo. Frid. Gering.
 Frid. Gnd. Kolbe.
 Jo. Goffr. Gering.
 Jos. Goffr.
 Paul. Conrad. Mithring.

32.	de iure feriarum	Mid. Frid. Lederer	Herr. Gott. Hoffmann
33.	de ortu & progressu juris dicitur	W. Theod. Martini	Wolfr. Christoph. Myg
34.	de sequestro	idem	W. Frid. Radewald
35.	de iure quinquennialium	M. Frid. Lederer	W. Herr. Eyer
36.	de vicariis Rom. Sem. Inj.	Jacob. Noyes	Mid. Lehmann
37.	de fructibus	M. Frid. Lederer	Jo. Siegm. Commendator
38.	de iure mercatorum	Jacob. Noyes	Cap. Arnold Gumprecht
39.	de rege Romanorum	Christoph. Witten	Jo. Jacob. Schilling
40.	utrum quis sibi violentas manus inferre possit?	Godofr. Schmitt	David Gottlob Gabeler
41.	de conditione causa data, causa non secuta	idem	Ang. August. Witten
42.	de Notariis eorum instrum.	idem	Job. Georg. Hillig

Q. D. B. V.

COLLEGII CRIMINALIS PUBLICI
DISSERTATIO SEXTA

De

CRIMINE REPE-

TUNDARUM, FRAUDATÆ
ANNONÆ, AMBITUS, PECU-
LATUS, SACRILEGII,

Necnon

DE CRIMINIBUS EXTRAORDINARIIS.

Quam

Consensu Magnifici Jctorum Ordinis
in Academia Wittebergensi

PRÆSIDE

VIRO NOBILISS., CONSULTISS., EXCELLENTISSIMO

DN. WERNERO THEODORO MARTINI,
J. U. D. & PAND. P. P. CELEBERRIMO, CONSI-
LIARIO SERENISSIMI ELECTOR. SAXON. CURIÆ ELE-
CTORALIS, CONSISTORII ECCLESIASTICI, FACULTA-
TIS ET SCABINATUS ASSESSORE GRA-
VISSIMO,

DN. Patrono, Præceptore ac Promotore maxi-
mè venerando,

Publicæ ventilationi exponit,

DANIEL CALOVIUS,

Marggrabovvâ-Prussus.

In Auditorio Jctorum A. D. XIV. Junii.

WITTEBERGÆ, LITERIS MICHAELIS Wendt / Anno 1666.

V I R O

*MAXIME REVERENDO, MAGNIFICO,
AMPLISSIMO, EXCELLENTISSIMO*

**DN. ABRAHAM CALOVIO,
D. P. P. PRIMARIO, CONSISTORII EC-
CLESIASTICI ADSESSORI, PASTORI AC
ELECTORATUS SAXONIÆ SUPERIN-
TENDENTI GENERALI,**

*DOMINO PATRONO PROMOTORI ET PATRUO
summâ observantiâ atatem piè, sanctèq; devenerando*

Hæc

Devover

DANIEL CALOVIVS.

I. N. D. N. J. C.

DISSERTATIO CRIMINALIS SEXTA

De

CRIMINE REPETUNDARUM,

ANNONÆ AMBITUS, FRAUDATÆ, PE-
CULATUS, SACRILEGII, &c.

nec non

DE CRIMINIBUS EXTRAORDINARIIS.

RESPONDENTE

DANIELE CALOVIO, Marggrabovvâ-Prussô.

CAPUT PRIMUM

De

CRIMINE REPETUNDARUM, SEU
PECUNIIS REPETUNDIS.

Ad Tit. Digest. & Codicis de Lege Julia Repe-
tundarum.

SUMMARI A.

1. Connexio.	officio satisfaciat.
2. De crimine Repetundarum inter varias Romanas Leges eminent L. Julia à C. Julio Cesare lata.	5. Jure quoq; Divino prohibetur Judex munera capere ad oppressionem innocentium.
3. Criminis Repetundarum descriptio.	6. Quenam sit differentia inter Munera & Xenia, Xeniola, esculenta & potulenta judici oblata.
4. Præcipuè Lege Julia Repetundar. notatur Magistratus vel Judex pecuniam accipiens, quo magis aut minus judicis	7. Lex Julia non saltem pertinet ad Magistratus Provinciales Romanorum, sed & urbanos
	Ecc & Mu.

- & Municipales.
 8. Barrataria quid, & quis Judex Barratarius, Nummarius, Sordidus & c.
 9. Cum quibus criminibus hoc Repetundarum crimen sit commune & familiare.
 10. Dupliciter sordibus maculatur Judex, & pecuniam ab invito extorquendo, & eandem à volente accipiendo.
 11. Sordidus judex evadit, non solum pecuniam donatam accipiendo, sed ex alio quoque contractu commodum captando locationis, venditionis, & c.
 12. Sordium reus est qui vis judex, si pecuniam accipiat, sive ordinarius, sive arbiter, sive causa civilis sit, sive criminalis, sive contra justitiam peccet, faciat, committendo vel omittendo.
 13. Vel ob minutissimam quantitatem Judex hujus criminis Reus est.
 14. Extra Xenia & Esculenta vel uno nummo peccatur à Judice, quod animus hic consideretur.
 15. Obstat. l. 6. §. 2. in f. ff. D. leg. Jul. qua conciliatur.
 16. Intellectus §. 1. l. 7. ff. de l. Jul. repet.
 17. Uxoris donationes in maritum collatae, non debent esse immodicae.
 18. Quaestiones quatuor circa hoc crimen.
 19. Rationes pro quaestione prima.
 20. Rationes decidendi quaestionis secunda.
 21. Pro tertia quaestione affirmativa rationes.
 22. Rationes decisive quarta quaestionis.
 23. Si Judex post latam sententiam munera accipiat.
 24. Negativa communis.
 25. Dissentiens opinio Antonii Matthaei.
 26. Sententia media.
 27. Quomodo ad hoc crimen pertineat falsum testimoniū.
 28. Num Tutores & Curatores sordibus corrupti ad hanc pertineant Legem Jul. repetund.
 29. Ob munus publicum quis hac lege teneatur.
 30. Comites & Ministri Judicis tenentur quoque hac lege.
 31. Centuriones & milites male circa pecuniam versantes publicam

*hanc hanc lege tenentur.**munera accipiendo.*32. *Quomodo Legati repetundarum crimen incurrant*33. *Pœna hujus Criminis Civilis & Criminalis.*

Repetundarum Crimen, seu de Pecuniis repetundis, De
 hanc hanc lege tenentur. *munera accipiendo.*
 32. *Quomodo Legati repetundarum crimen incurrant*
 33. *Pœna hujus Criminis Civilis & Criminalis.*
 Criminibus Publicorum Judiciorum re-
 stant adhuc nonnulla, quæ libris ff. & Cod.
 recensentur, De quibus nunc capto ordi-
 ne, & de singulis quidem separatim, erit
 nobis breviter differendum. Primum inter
 ea est *REPETUNDARUM Crimen, seu de Pecuniis repetundis*, De
 hoc Romani varias habuerunt LL. quas recensent partim
 alii, Sigonius, Anton. Matthæus d. criminib. ad lib. 48. ff. tit. 8. cap. 1.
 n. 1. Nos contenti sumus *Lege Juliâ à C. Julio Casare latâ*, cujus
 mentionem faciunt rubricæ ff. & C. Et est quidem *Delictum*
publicorum judiciorum, quo *Judex, vel ille, qui Magistratum gerit,*
vel qui alii cuiquam officio publico præst, sordibus & pecuniâ aliis ve-
donis corruptus, vel sine officii transgreditur, vel minus eidem sa-
tisfacit. Nimirum *Lege Julia* potissimum hæc improban-
 tur facta: (1) *quando ille, qui aliquam potestatem habet, pecuniam*
ob judicandum vel decernendum acceperit: eo nempe sine, quo ma-
gis aut minus quid ex officio suo faceret. l. 3. & 4. ff. de leg. Jul. repe-
tund. Et *urbani quidem Magistratus ab omni sorde abstinere ju-*
bentur, nec plus dono vel muneris in anno accipere, quam aureo-
rum centum l. 6. §. 7. in fi. ff. De leg. Jul. repetun. Quod *Jus civile*
 concors etiam est *divino*, quo prohibitum est, ut *Judex*
munera accipiat ab iis, quibus justitiam debet admini-
strare, quia munera excacant oculos sapientum ac pervertunt
verba justorum. Deut. 16. 1. Reg. 8. Paralipom. 18. adeo, ut Ethnici
crediderint & Deos flecti & donis placari potuisse, secun-
dum illud: Munera, crede mihi, placant hominesq; Deosq;.
 Ubi tamen non negligenda venit differentia inter *Munus*,
 quod offertur *Judici*, & *Xenium* vel *Xeniolum*. Quod si enim
Xenium aliquod offeratur *Magistratui* in signum reve-

Ecc 2

ren-

rentiæ, amoris, tanquam hospiti vel circa actum inaugu-
 rationis, illud ad hoc crimen pertinere non videtur, cum
 Xenia non sint producenda ad munerum qualitatem,
 Concepta est hanc in rem l. 6. §. 3. ff. de offic. proconsulis, quæ ita
 habet: *Non vero in totum Xenia abstinere debet Proconsul, sed
 modum adjicere, neq; morosè in totum abstineat, neq; avarè modum
 Xeniorum excedat, secundum illud proverbium, ἅτε πᾶντα, ἅτε πᾶν-
 τω τε, ἅτε ὅδ' ἅτε πᾶντων, neq; omnibus, neq; quovis tempore, neq; ab o-
 mnibus, nam valde in humanum est, à nemine accipere, sed passim,
 vilissimum est, ἔ' omnia, avarissimū. Et quod mandatis continetur
 ne donum vel munus ipse Proconsul, vel qui in alio officio erit, acci-
 piat, ematve quid, nisi victus cotidiani causâ, ad Xeniola non perti-
 net, sed ad ea, quæ edulium excedant usum. Vide Dionnium Goto-*
 7 *fredum in not. ad l. 6. ff. d. off. procons.* Quamvis verò hoc ju-
 dicium propriè videatur à Romanis saltem applicatum
 fuisse ad solos Magistratus Provinciales, qui mittebantur in
 Provincias Romanæ ditioni subiectas, illud tamen etiam
 ad Urbanos, imo ad municipales & omnes, qui officio & mini-
 sterio publico præsunt, extendi verius est. l. 1. 3. 4. 6. §. 2. l. 7. l. 9.
 8 *ff. De l. Jul. repetund.* Et hoc crimen, quo Judex, ut male judi-
 caret, corrumpitur, à Criminalistis barbaro vocabulo di-
 citur *Barrataria*, quod *Justitiam*, quæ est anima civitatis
barractet, id est, *permutet justitiam pecuniâ*. & Judex vocatur
Barratarius & antiquis Judices corrupti dicti sunt etiam *Sor-*
didi, *Nummarii*, *Mercenarii*, *Donivori* ἔ' *Fabas edentes*. *Boss. in tit.*
d. off. corr. judic. Tiber. Decian. l. 8. c. 33. n. 9. Petr. Theodor. Coll. Crim.
 9 *disp. 9. th. 1. lit. A.* Ubi illud ipsum confert *Crimini Læsæ Majesta-*
tis, *Simonis*, *assassinis*, *Sacrilegii*, quo peccetur contra *Deum*,
 10 *justitiam*, *proximum*, *conscientiam*, ἔ' *officium* ἔ' c. Et ut de *Sor-*
dibus Magistratus pergamus aliquid dicere: Ille videtur
 duplici modo hoc crimine maculari (1) ab invito aliquid
 prætextu juris extorquendo l. 1. l. 2. l. 4. §. C. ad l. Jul. repetun.
 l. 1. ff.

11. ff. d. concuss. l. quod evitando C. d. condict. ob turp. causam de qua concussione habebimus circa crimina Extraordinaria, cum & à privato committatur; (2) præcipuè verò Repetundarum crimen incurrit, si à volente & eo quidem, de cujus causa disceptatur, commodum aliquod percipiat, eo fine, ut pro eo in illius favorem sententiam pronunciet. l. 3. § 4. C. ad L. J. Repet. t. t. ff. eod. Novell. 8. c. 1. § 7. l. ult. C. d. re militar. Ad quam corruptionem & sordes non solum il- 11
 lud refertur, si iudex revera donum aliquod pecuniâ solutâ & numerata accipiat, sed si quovis modo emolumentum sentiat, Si nempe Litigans Creditor sit Judicis, eiq; debitum remittat, Ei pecuniam gratis det mutuam, aut alio quopiam contractu locationis, venditionis, Judici gratificetur, ejusque benevolentiam captet. l. 2. § 3. d. Calumniat. Menoch. c. 342. n. 36. l. pen. ff. ad l. Jul. rep. cujus verba hæc sunt: Eadem lex venditiones, locationes ejus rei causâ pluris minorisve factas, irritas facit, impeditq; usucapionem, prius quam in potestatem ejus, à quo profecta res sit hæredisve ejus veniat. Nec ulla hic facienda 12
 est distinctio inter officium Judicis Nobile vel mercenarium, nec qualis sit causa, quæ agitur, num Civilis vel criminalis, nec Inter Judicem Ordinarium, vel Arbitrum, vel delegatum, neq; etiam num committatur faciendo & malè judicando, vel omittendo, & sententiam non ferendo, vel alium iudicem subornando, protelando &c. Omnibus enim modis, si Iudex pecuniam acceperit, vel commodo inhiaverit, fines officii est transgressus, cujus erat potius, omnem suspicionem cane pejus & angue vitare, & prout loquitur Novella 18. c. 10. immobilem esse ut columnam in custodienda suâ integritate vers. si quis c. rev. 3. q. 9. Lex nempe Julia de repetundis præcipit, ne quis ob iudicem arbitrumve dandum, mutandum, jubendumve ut judicet: neve ob non dandum, non mutandum, non jubendum, ut iudicet, neve ob hominem in vincula publica conjicien-

dum, vincendum, vincirive jubendum, exve vinculis dimitten-
dum, neve quis ob hominem condemnandū, absolvendumve: neve ob
litem estimandam, iudiciumve capit is, pecunieve faciendum, ali-
quid acceperit l. 7. pr. ff. de leg. Jul. Repet. Qua lege vivis qua-
si coloribus Judicis partes satis videntur delineatæ &
13 expressæ. Dionis. Gotofred. ad b. l. lit. b. Nec quantitas, quæ
capitur, est hic consideranda, nec persona quæ dat, modo
sit extranea, Lex enim à nullo neq; ullam quantitatem capere per-
14 mittit l. 7. §. 1. ff. ad l. Jul. repetun. Et hoc adeo verum est, ut do-
ceant nonnulli extra Xenia & esculenta & potulenta, quæ intra
proximos dies prodigi & consumi possunt, crimen hoc vel uno num-
mo contrahi posse ab extraneo: Quod magis in his delictis volun-
tas peccandi sit consideranda, quam modus, & quid, non quantum
admissum, foret. Anton. Matthæus d. criminibus ad lib. 48. ff. tit. 8. cap.
15 1. d. pecun. repet. n. 10. Nec huic sententiæ ratione quantitatis
obstat l. 6. §. 7. in fin. ff. De leg. Jul. repet. ubi, in anno permissum est
accipere, non plus, quam aureorum centum. Explicat hanc le-
gem l. 18. ff. d. Officio Præsidi. quod intelligenda sit de Xeniiis
& esculentis. Quamvis non contemnenda sit Wesenbecii
interpretatio, quam habet in π. ad b. t. Quod extra officium
etiam omnibus sordibus Magistratus abstinere debeat,
neq; plus doni in anno accipere, quam forte 10. aureo-
16 rum. Et ita quoq; intelligendum esse §. 1. Apparet l. 7. ff. De
leg. Jul. repe. ubi dicitur: quod ab Exceptis personis in infinitum
capere liceat Judici munera, nempe à Sobrinis, consanguineis, uxo-
re: Nimirum non permittit lex à conjunctis personis do-
na lumere in infinitum, ratione & intuitu officii, nam ex
aliâ etiam ratione Magistratus judicare nequit in causis u-
xoris vel conjunctarū personarū, Sed loquitur illa de ca-
su extrarationem officii, cum verisimile sit non corrup-
pendi animo donare, sed dignitatis juvandæ. Harprecht. ad
17 §. fin. Instit. d. Publ. Judic. Ubi tamen circa donationes ab uxore

re

re factas tenendum, quod illæ permittantur L. Julia repetundarum quidem in infinitum, quod tamen de immodicis non putant intelligendum esse, quod illæ sint prohibita l. 31. §. si Vir ff. d. donat. in r. Vir & ux. Gotofred. in not. ad l. 7. §. 1. lit. D. Sigismund Flach / Colleg. Crim. Disp. 10. t. b. 52.

Quæri circa munera, quæ Magistratui vel Judici dantur, hic solet. (1) Numne & Magistratus Crimen repetundarum committat, quod L. Julia vindicatur, si nihil promiserit, quod velit ipsius partibus favere, qui donat? Vel (2) si sola sit promissio muneris facta, & spes lucri, ob quam commotus Judex sententiam tulit, vel quid aliud fecit, vel non fecit, quod ipsius officii esset vel non esset? (3) Num legem incurrat, si acceperit quidem, sed id, cujus gratiâ accepit, non præstitit, & nihilominus juste judicaverit? (4) An intersit inter bonam vel malam causam, & Num & ille impingat Judex, qui munera accipit ab eo, cujus litem videt esse bonam & fundatam satis? Et ad omnes has quæstiones, secuti, communem Dd. & Criminalistarum opinionem, Affirmativè respondemus. Quod enim primam attinet, Tacita videtur hæc inesse conditio, quæ in futurum concepta firma habetur l. 6 ff. d. leg. 1. Nec interest, an Magistratus simpliciter accipiat pecuniam, vel expressè promittat, se hoc vel illud contra officium suum facturum aut omissurum. Menoch. d. A. J. Q. c. 342. n. 28. l. 1. & seqq. ff. ad l. Jul. repet. Vide Bosium d. official. corr. n. 2. Petr. Theodor. Coll. crim. disp. 9. t. b. 1. lit. B. Ad secundam, nil accedere solidæ rationis opus est, cum jam circa hoc crimen à nobis fuerit demonstratum, quod non quantitas hic consideretur vel ipsa pecunia l. 7. §. 1. ff. h. t. sed animus corrupti Judicis. Bald. in l. venales C. quando prov. non est necesse. Similis ratio militat pro quæstione Tertia: quod non opus sit per fecisse id, cujus gratiâ pecuniâ data est; cum sola acceptio Lege interdicta crimini Repetundarum nomen det, & locum faciat pænæ L. Julia; nec

nec excusari potest accipiens, etiam si eum postea poenituerit, & factum, ob quod pecuniam accepit, implere recusaverit. *Bald. in authent. sed novo jure C. d. poen. jud. qui mal. judic. Decian lib. 8. c. 6. n. 36.* Cum & tunc Judicem hujus Criminis asserant Reum Criminalistæ, si pecuniam accepit, non ut male, sed justè judicaret vel recte officio suo fungeretur: quamvis bene officio functus sit. *Harprecht. ad §. 7. Inst. d. Publ. jud. n. 10. l. 1. §. bestias d. postul. l. ult. C. ad L. Falcid.* Menochius tamen illud limitat, si retineat *Judex quod accepit, secus,*
²² *si restituat poenitentia ductus ante sententiam.* Quod denique *Quarto:* causam concernit, nullam discriminis rationem invenio, cum utroq; casu impingat Judex in legem, quæ expresse vetat accipere, quo magis vel minus officium faceret, & turpiter illud quoq; datum censetur, quod in bona causa, si enim litigans videt eam esse justam, quare dat. Unde Sapientissimus Plato: *Tutius est Legibus obtemperare dicentibus, nulla pro Patriæ ministerio esse munera suscipienda: Et Magistratus non magis debet orari de iis, quæ equa sunt, quam exorari in ea, quæ iniqua.* *Cato. Vide Anton. Matthæum tit. 8. d. pec. repet. num. 7. Sigismund. Flach/ Colleg. crim. disput. ult. t. b. 45.*
²³ Magis dubia circa Judicem vel Magistratum illa est quaestio: *Num Judex crimen Repetundarum incurrat, si post latam sententiam pecuniam vel munera acceperit, non ut faceret officium,*
²⁴ *sed postquam fecisset?* Et illud quidem Negant Dd. & Criminalistæ communiter. *Bartol. in l. Aquil. d. donat. Zasius in l. 35. n. 20. d. reb. Credit. Tiber. Decian lib. 8. cap. 40. n. 9. Menochius Farinac. & alii à Petro Theodorico & Anton. Matthæo allegati Autores.*
²⁵ Sed contraria opinio arridet Antonio Matthæo ad lib. 48. tit. 8. d. pec. repetun. cap. 1. n. 8. ob. l. ult. C. h. t. l. 4. ff. eod. l. 1. ff. d. calumn. *Quod lex generaliter vetet, ne Judex munera sumat, quod si remunerari liceret Judices, illi inescati lucri spe darent lites secundum locupletiores potius, quam secundum pauperiores, Et quod*
remu-

remuneratoria donatio etiam sit donatio. Existimo tamen, di- 26
 stinguendum esse, num ante sententiam sit promissa pe-
 cunia, & post sententiam data, & Legem incurrere certum
 est, casu hoc iudicem: Vel num ante sententiam nulla pro-
 missione facta oblatum sit aliquod munus Judici pro ex-
 antlato labore, & lite quidem penitus sopita, nulloque
 amplius residuo remedio suspensivo Leutationis vel
 appellationis: Et hoc casu, quamvis Judex melius faciat
 ad evitandam suspicionem omni prorsus abstinendo mu-
 nere, illum tamen poenam Legis, si accipiat, incurrere non
 arbitror, cum lex, quæ prohibet, ne accipiat, de futura
 sententiâ sit concepta in verbis: *ne quis ob iudicem dandum,*
mutandum, in vincula conjiciendum, condemnandum, absolven-
dum: quæ verba futurum, non præteritum continent
 tempus. Et tantum etiam de Magistratu vel Iudice, qua- 27
 tenus hoc crimen Repetundarum incurrat. Præter Ma-
 gistratum, quatenus iudicat, etiam Lege Juliâ porro (2)
 notatur Judex: *Si ob denunciandum, vel non denuntiandum te-*
stimonium pecuniam acceperit. l. 6. ff. de leg. Jul. repetund. in pr.
 Quamvis alii ad hanc quoque legem trahant, si non Magi-
 stratus tantum, sed etiam privati ob negotium facien-
 dum, vel non pecuniam acceperint *l. 2. ff. d. calumniator.* Ve-
 rum non puto esse confundendam materiam de *calumnia-*
toribus, falso, & concussione. Quod enim de testimonio fe-
 rendo hic dicitur, explicant de eo, qui ratione officii ad
 istud compellitur. Secus enim est in eo, qui extra officii
 causam quid accepit. Qui quidem turpiter accipit, & de
 concussione tenetur, non verò hoc crimen incurrit, *Petr.*
Theodoric. Coll. Crim. disp. 9. th. 1. lit. G.

IV. Porro quæritur, quid intelligatur per illa verba in 28
l. 1. ff. De leg. Jul. Repetund. in Potestate vel Curatione: Numne & cri-
men Repetund. committant, Tutor, Curator, si pecuniâ corrupti
 Fff quid

quid contra officium suum fecerint. Et sordide quidem & hos se gerere extra dubium est, si pecuniâ corrupti contra officium fecerint, l. 7. §. 8. vers. cater. ff. d. minorib. l. 7. §. 2. ff. d. administrat. tut. l. 3. §. nunc videamus ff. d. suspic. Tutorib. Verum quod illi hoc crimen repetundarum incurrant, negamus cum Sigismundo Flach/Colleg. Crim. disp. ult. tb. 48. & Petr. Theodor. Coll. Crim. disp. 9. tb. 1. lit. D. cum potestas Tutoris & Curatoris non publicum jus faciat, sed privatam l. 10. C. d. excusat. l. 3. d. jur. immunit. Per Curationem vero hoc loco intelligitur Curator Reip. l. final. d. off. adsefforum l. 37. ff. d. pact.

29 V. Tenetur Lege Julia Repetundarum, qui opus publicum acceptum tulerit faciendum, frumentum publicè dandum præbendum, apprehendendum, sarta tecta probanda, antequam perfecta & præstita lege forent. l. 7. §. 2. Illud ff. b. t.

30 VI. Ex hac lege quoque iudicium datur in Comites Iudicum l. 1. §. 5. ff. b. t. l. 1. §. 1. C. b. t. Nihil enim refert, an aliquis ipse pecuniam acceperit, vel alii dare iusserit, vel acceptum suo nomine ratum habuerit l. 2. ff. d. Calumniat. Sigismund. Flach/Colleg. Crim. disp. ult. tb. 53. Præses nempe Provinciae & Magistratus Provincialis non solum ex suo delicto tenetur, sed & suorum & Comitum, itineris & ministrorum, cum illius sit: eligere fidos, observare suspectos, coercere corruptos: Vide plura hac de re apud Anton. Matthæum tit. 8. d. pecun. repet. l. 48. cap. 1. n. 6.

31 VII. Nec vero solum hac L. Repet. Juliâ Magistratus & Iudices tenentur, sed & MILITES, si falsum numerum militum retulerint. l. ult. §. pro limitaneis C. d. off. pr. Afr. item Centuriones, qui ob militem legendum mittendumve as accipiunt l. 6. §. 2. leg. Jul. ff. b. t. Wann die Kriegs-Officirer mehr Soldaten angeben als sie haben/und den Sold vor voll empfangen. Et quæ aliæ sunt fraudes, quæ ab his hominum generibus solent & technæ fabricari.

VIII. De-

VIII. Deniq; & ultimo in hanc Legem impingunt Le- 32
gati sive Principis sive Reip. alicujus, si sordibus corrupti
eorum, à quibus sunt missi, negotia fraudulenter expedi-
ant, Quod non saltem verum est de Legatis ad hostes, sed
& pacis tempore ad alia commissa negotia expedienda.
Quod etiam extendit *Anton. Matthæus* ad eum casum, quo
à Municipiis quis Legatus est. *dict. tit. 8. d. pec. repet. cap. 1. n. 3.*
& quam acerba pœna manserit Legatos sordibus corru-
ptos passim testantur Historicorum monumenta. *Valer.*
Max. cap. d. abstinent & contin. Xenophon. lib. 7. Hermol. Barb. d.
Rep. Venet. Quamvis huc trahi non possint illa munera,
quæ Legatis Principum & Rerump. honoris, moris & be-
nevolentia testandæ erga Principalem offeruntur. Vid.
Schönborner. lib. 3. Polit. c. 18.

Attingenda nunc paucis pœna est: Hæc vel pecunia- 33
ria, est, vel Corporalis. Illa est *quadrup. restitutio l. 1. & ult. C. b. t.*
de qua num cedat fisco vel parti. Vid. *Tiber. Decian. l. 8. c. 39.*
Bocer. class. 4. disp. 16. th. 9. item Anton. Matthæ. cap. 2. d. pœna. n. 4. &
5. Hæc vero corporalis est, extraordinaria *l. 7. §. ult. Hodie ex*
lege repetundarum extra ordinem puniuntur, & plerumq; velexi-
lio, vel etiam durius prout admisserint, quidem si ob hominem ne-
candum pecuniam acceperint, vel licet non acceperint calore tamen
inducti interfecerint, vel innocentem, vel quem punire non debue-
rant, capite plecti debent, vel certo in insulâ deportari & c. Vid. Pet.
Theod. Coll. cr. disp. 9. th. 1. lit. H. Sigismund. Flach. Coll. cr. disp. th. 58.

CAPUT SECUNDUM

DE CRIMINE FRAUDATÆ ANNONÆ.

Ad Legem Juliam ff. DE ANNONA. & §. penult. Instit. de Public.
Judiciis.

SUMMARI A.

1. Maxime Reip. interest, ut in eâ
caritas annonæ ejusdemq; fla-
gellatio, quæ ideo Crimen pu-
blicum est, summopore evi-
tetur,
Fff 2

- tetur, & puniatur.
2. Annona nomine quanam veniant. Et quanam sit Militaris, quæ Civilis.
 3. Crimen hoc ad utramq; se porrigit.
 4. Contenta L. Julia de annonâ.
 5. 6. 7. Quibus modis variè crimen annonæ committatur.
 8. Nomina varia eorum, qui annonam flagellant.
 9. Monopolium species maxima est Flagellationis annonæ.
 10. Monopolia LL. publicis & Recesibus Imperii prohibita.
 11. Parum observantur, sed non sine detrimento Reip. hæc Leges.
 12. Constitutio Carol. V. de monopolis.
 13. Monopolium exercentem denuncians, vel deferens, quartam partem lucratur bonorum illicitorum, si vero complex & correus fuit, nullam incurrit pœnam.
 14. Servi, mulieres, famosi, ob publicam utilitatem in hoc crimine admittuntur ad accusandum.
 15. Frumentum & Vinum à rusticis emere, quod nondum

natum est, species est monopolii: si fraudulenter fiat.

16. Monopolium matrem habet avaritiam, filiam caritatem annonæ.

17. Plura exempla criminis fraudatæ annonæ.

18. Flagellatio annonæ militaris.

19. Generaliter rei sunt annonæ, qui ex raritate caritatem affectant.

20. Falsis mercibus utentes & mensuris & falsi & annonæ crimen committunt.

21. Sacris literis hoc crimen valde improbat.

22. Num Principi liceat monopolium exercere.

23. Quomodo Monopolium Privatis concedi possit.

24. Necesitate urgente compelli quis potest, ut res justo pretio vendat.

25. In bene constitutis Rebusp. certi sunt, qui annonæ curam gerunt, Viri, & qui fuerint Romanis?

26. Non desunt Aediles, Cereales civitatibus & Emporiis Germaniæ.

27. Judex annonæ curam negligens punitur Recesib. Imper.

100 Marcæ

- 100 Marc' Istigs Goides. *ad capitalem extendi potest.*
 28. *Pœna annonæ criminis Reo- 30. Pro cuiusq; loci consuetudine*
rum de Jure civili. Pœna annonæ fraudatæ est
 29. *Si cum falso concurrat etiam arbitraria.*

QVatenus Reip. interest, ne Commerciorum usus an-
 nonæ caritate & flagellatione turbetur, & privato-
 rum commodum & lucrum totius civitatis salutis antefe-
 ratur, eatenus non immerito LL. Romanis Catalogo & se-
 riei publicorum criminum & illud annumeratur, quod
 dicitur *Annona*, vel melius *fraudatæ* vel *flagellatæ* l. i. ff. d. Pu-
 blic. Judic. §. penult. Institut. eod. Circa cuius criminis per bre-
 vem ventilationem præmittimus, quod vocabulo *annonæ*
 omnia ea contineantur, quæ ad *victum humanum* pertine-
 re videntur, in specie vero illa, quæ militibus erogaban-
 tur, t. t. C. d. erogatione *militaris annonæ*. ubi illa omnia Anno-
 næ nomine veniunt quæ militibus Romanis erogaban-
 tur expeditionis tempore *panis, vinum, acetum, lardum, caro,*
l. 1. C. eod. paleæ l. 2. C. eod. Et hæc annonæ id est victualia, quæ militibus
dabantur in specie dabantur, nec licebat militibus pro iis pretia ca-
ptare: neq; licitum erat propter anni abundantiam oblata negligere,
ac postea impositis pro necessitate rerum pretiis repudiata taxare
l. 7. C. d. erogat milit. anno. quemadmodum etiam ille, cui erogatio
annonæ concedebatur, jurare debebat se pro justitia ratione injun-
ctam sibi sollicitudinem exacturum, & singulis militibus debitam
portionem sine ullo dolo & fraude enumerare. l. 16. C. eod. Verum
 hoc crimen generale est, de quo loquimur, nec solum an-
 nonam complectitur *militarem*, id est ea, quæ ad Exerci-
 tus com meatum & victum pertinent vulgo *Proxiant*, sed
 & ad *annonam Civilem* tempore pacis, Vid. t. t. 24. in lib. 12.
C. de annonis Civilibus. Tota nempe Lex Julia de Annonâ eò
 tendit, ut puniat eos, qui contra *annonam* fecerint, socie-
 tatemve inierint, quo *annonæ* carior fiat l. 2. pr. ff. De L. Jul.

fff 3

d. an-

- 5 *d.annon.* Quod ita intelligo & explico, *ſe quis ſit, qui ea, qua ad victum hominum in Rep. quotidie ſunt neceſſaria, uti ſunt frumentum, oleum, vinum, aromata, ſal, fanũ, &c.* eo fine colligat, ſibiq; reſervet, nec in uſum hominum vendat, ut pretium
- 6 eo majus ſibi accreſcat. Wann einer die Wahren auff Theuerung hält: und ein Korn- und Wein- Jude wird. Quod quidem ſimpliciter de omni mercatore verum non eſt, ſi nolit rem eo pretio vendere, quod eſt commune, ſi aliud ejusdem generis ſuppetat in Rep. ſed tunc potiſſimum hoc crimen committi arbitramur, ſi datã hoc fiat operã, ſi nempe ſocietates ineantur & victualia emanent eo fine, ut carius vendantur, & annonæ caritas fiat, *ſi quis naves retineat vel nautam aut dolo malo faciat, quo magis detineatur l. 2. §. 1. ff.*
- 7 *De leg. Jul. d.annon.* Peccant contra annonam & illi, qui grano, quod in civitatem invehitur, pretium ſtatuunt *l. 3. §. 1. ff. d. L.*
- 8 *Jul. d. ann.* Et qui annonæ injuriam intulerunt, variis nominibus fuerunt inſigniti *Dardanarii, Venalitarii, Annonarii, Pantopole, Seplariarii l. 6. ff. d. extraor. crim. l. 37. ff. d. pœn. Alciat.*
- 9 *in l. merc. app. ff. d. V. S. Harprecht. §. 11. J. d. P. Jud. n. 20.* Nec male trahimus huc illos, qui *Monopolia* exercent de quib. extat. *l. un. C. de monopolis in pr. Jubeamus, ne quis cujuſcunq; veſtis vel piſcis vel pectinum fortè, aut echini vel cujuſlibet alterius ad NB. victum vel ad quemcunq; uſum pertinentis ſpeciei, vel cujuſlibet materia, pro ſua authoritate, vel ſacro jam elicto aut in poſterum eliciendo reſcripto aut pragmaticã ſanctiõne vel ſacra noſtra pietatis adnotatione, monopolium audeat exercere. Quæ monopolia quoq; LL. Publicis Imperii prohibita ſunt Reformation guter Policy Anno 48. & 77. Cap. die Monopolia §. wiewohl.* Et dicuntur quidem monopolia, quando penes unum eſt vendendi poteſtas rem aliquam, quæ communi uſui inſervit, ut ille
- 10 *ſolus pro arbitrio pretium ſtatuat, vendat. Quorum monopoliorum prohibitio quemadmodum ſaluberrimis LL.*
- publi-

publicis est prohibita, ita tamen eorum prohibitio cum magno Reip. detrimento obsolevisse videtur *Trentl. disput. 32. tb. 9. lit. D.* De qua're jam suo tempore conquestus est *Gloriosissimus Imperator Carol. V.* Reformation guter Polidien zu Augspurg S. die Monopolia. Biewol die Monopolia be-¹² triegliche gefährliche und ungebührliche Fürkauff / nicht allein in gemeinen beschriebenen Rechten / sondern auch in gemachten und publicirten Reichs Abschieden / bey grossen Pönen und Straffen / als Verlust aller Haab und Güter / und verweisung des Landes verboten / so ist doch solchen Satzungen / Abschied und Verbot / bisanhero mit gebührlicher und schuldiger Volnzziehung gar nicht nachkommen noch gelebt worden / sondern sind in kurzen Jahren etwa viel grosse Gesellschaft / in Kauffmanns Geschäften / auch etliche sonderbahre Personen / Handthierer und Kauffleut im Reich auffgestanden / die allerley Wahren und Kauffmanns Güter / auch Wein / Korn / und anders dergleichen / von den höchsten bis auff die geringsten (in welchen sie dann in den Landen hin und her gute Kundschaft und Verwahrung haben / sonderlichen wann die Wahren verderben / oder sonst in Aufschlag kommen / und ehe die ander Kauffleute solches gewahr werden) in ihre Hand und Gewalt allein zubringen unterstehen / Fürkauff damit zu treiben / und denselben Wahren / einen Werth nach ihren Willen und Gefallen zu setzen / oder dem Käufer oder Verkäufer anzudringen / solche Wahren niemand dann ihnen zu kauffen geben / oder zu behalten / oder daß er / der Verkäufer / sie nicht näher oder anders geben woll / dann wie mit ihnen überkommen / fügen damit dem Heil. Reich und allen Ständen desselbigen mercklichen Schaden zu / wider obermeldte gemeine beschriebene Rechte / und alle Erbarkeit. Hierauff haben Wir etc. verordnet und gesetzt / und wollen daß solche schädliche handthierung Fürkauff / und derhalben gewagte geding / vereinigung und pacta / hinführo verboten und abseyn

seyh / und sie niemands / weder durch sich selbst / noch andere treiben oder üben sollen / welche aber hierwider solches thun würden / dero Haab und Güter sollen confisciret / und der Oberkeit jegliches Ortes / so peinliche Straffe der Ende hat / verfallen
 13 seyn. *Quæ sanctio Imperii saluberrima intentione promulgata optandum esset uti & hodie observetur: quemadmodum severissimè injunctum fuit, adeo ut cuivis ex populo permissum illâ sit hoc monopolii crimen denunciare, qui quartam partem bonorum illorum lucratur, & quamvis ipse fuerit monopolii complex sit, venia ei datur, imò Monopolium exercentes etiam relegatione à Magistratu puniri jubentur. Eodem Recess. Imper. Reformat. G. Polic. S.*
 Es soll auch ein jede Obrigkeit in ihrem Gebiet mit fleiß und Ernst bestellen und darob seyn / damit diese Ordnung stracks gehalten / etc. und soll derselbe Verbrecher bey verlihrung seiner Haab und Güter / und verweisung des Landes gestraffet werden. Nachdem auch einem jeden solche übertrettung und Laster des Fürkauffs anzubringen zugelassen / so soll derjenige der Oberkeit / darunter die Verbrechen geübt / oder aber im fall der Hinfälligkeit / dem Kaiserlichen Fiscall erstlich glaubwürdig und beständig angezeigt / der verwirckten Güter dritter Theil zugestelt / und ihm darzu verholffen werden. Ob auch ein solcher Ansager / des Ansage sich nachmals mit grunde befünde / in dergleichen Sachen / auch theilhaftig und schuldig wäre / alsdann soll ihm von des übertreters verwirckten Güter / kein theil zustehen / aber sonst ihm zu keiner Straffe noch Schmach gelangen / sondern
 14 zu foderung gemeines Nuzes zugemessen werden. *Et idem quoq; quod hic dicitur de accusatore dicitur vel denunciatore, locum quoq; habet de Jure Civili Romano, quo etiam mulieres ad crimen annonæ detegendum admittuntur l. 3. §. ult. S. ult. ff. ad l. Jul. d. anno. imò famosi, servi l. 1. §. 3. §. ult. l. 13. ff. d. accusat. ob publicam utilitatem strictum jus*
 insu-

insuper habendo l. 43. ff. d. relig. & sum. fu. Anton. Matthæus. d.
 fra. an. c. 2. Hujus Monopolii & flagellatæ annonæ quoque 15
 species est, si Mercatores dent Rusticis mutuo, ut frumen-
 tum vel vinum eorum lucrentur, De quo crimine & pes-
 sima usurariæ pravitatis specie itidem dispositum est in
 prælaudatâ sanctione Imperii Publica Reformation guter
 Policeny Augspurg An. 1548. Tit. Von verkauffung der Frücht
 im Feld. Cujus verba allegare non erit à proposito alie-
 num. Nachdem nicht ohne grosse verderbliche Beschwerden des
 armen gemeinen Volcks befunden / daß demselbigen durch etli-
 che eigennützig/ geizige Leute / im schein der Kauffmannschafft/
 auff ihren Saamen / So noch auff dem Feld stehen / auch den
 Wein an den Stöcken und andere ihre Frücht / Arbeit und
 Wahr Geld oder ein anders hieraus geliehen / oder gegeben / dar-
 durch dieselben arme / nottürfftige Leute / was sie gar härtiglich
 arbeiten / näher / dann sich sonst / nach gemeinem gewöhnlichem
 Kauff gebühret / zugeben verursachet und gedrungen werden /
 welches dann nicht allein denselben armen Leuten / zu unwieder-
 bringlichen Verderben / sondern auch ihrer Herrschafften / deren
 sie fürter ihr Gebühres / wol destoweniger zu thun vermögen zu
 grossem Abbruch / Nachtheil und Schaden gereicht / neben dem /
 daß solches wider alle Göttliche und Menschliche Sazung / die
 Liebe des Nächsten / und gute Sitten etc. Hierauf S. und D. W.
 daß männiglich dem armen Mann in der Noth / und damit er
 seine Güter desto statlicher erbauen / auch sonst mit anderer Not-
 turfft sich erhalten möge / auff Wein / Frücht und anders umb
 den gemeinen Schlag / Werth und Kauff / wie die zur selben Zeit
 sind oder gemacht werden / vorzustrecken und zuleihen unverbo-
 ten seyn. Wo aber anderst / dann isvermeldt / gehandelt / und
 hierin einiger Vorthail / Arglist / Gefahr oder Betrug gebraucht /
 so wollen wir hiermit ernstlich / das solcher Abkäuffer oder Aus-
 leiber die Hauptsumma verlohren / und dazu gestrafft werden
 Ggg soll.

- 16 foll. Ex quibus omnibus luce meridianâ clarius perspicitur, quod monopolium contra divina & humana jura imo contra charitatem Proximi Christianam fit, nec non bonos mores & honestatem. Et merito *mater* dici possit *ex avaritiâ & sordibus nata filiam procreans annonæ charitatem.*
- 17 Spectant ad *Monopolarum & Annonas flagellantium* numerum omnes illi, qui *victualia & comestibilia, quamvis in foro sint venalia, eo sine emunt, ut postmodum pauperibus eo carius vendant, imo alia quævis, quæ nostris usibus quotidianis inserviunt, qui merces anticipant, remorantur, impediunt, ne ad forum perveniant, qui in præjudicium tertii, ut noceant saltem aliis venditoribus, plus justo pretium offerunt, die den Rauff selbstem steigern.* Et deniq; omnes illi, qui *sive sint opifices, vel mercatores, per iniqua pacta remp. gravant: Es solte einer nicht geringer verkauffen als der ander.* Et quæ aliæ sunt millevaria artes & fraudes, quibus annona gravari valdè, & pauperes imprimis in Rep. miserè torqueri solent. E quorum catalogo & illi eximendi non sunt, qui *frumentum in magnâ copiâ corradunt, emunt, & in peregrina loca mittunt.* Die das Korn umb ihres eignen Nutzes willen aus den Lande führen und eine Theurung
- 18 verursachen. Annonam vero militarem flagellant illi, qui *cum possint, Exercitui victum vendere, nolunt, non afferunt, vel planè hostibus directè vel indirectè deserunt, quod ultimum etiam capitalem meretur pœnam Jodoc. Dambouder. prax. cr. cap. 132. de Monopolio.* Porro ad hoc crimen Flagellatæ annonæ generaliter omnes illos referimus, qui ex raritate adfectant caritatem, fructus prædiorum supprimunt, das Korn auff Theurung halten / l. 2. ff. adl. Jul. anno l. 6. d. Extraord. criminib.

20 Nec male huc referri possis omnes illos, qui falsis mensuris & adulterinis utuntur, cum hi & falsum committant, & flagellationem annonæ, quæ duo facile sunt

com-

compatibilia delicta. l. 6. ff. d. extra. crim. §. onerans. Anton. Mat-
 theaus tract. d. crimin. ad lib. 48. ff. tit. 9. cap. 1. n. 1. Bocer. disput. 16. th.
 24. & 32. Qui falsarii etiam sacris literis damnantur, Prov. 2.
 v. 1. Falsche Wage ist dem Herrn ein Greuel / aber ein völlig
 Gewicht ist sein Wolgefallen. Circa Monopolium & Crimi- 21
 nalistæ illud movere solent quæstionis: Numne liceat Prin-
 cipi ipsi exercere Monopolium, vel certis civibus in Rep. illius
 privilegium concedere? Et cum Legibus Imperii dicatur
 impingere Monopolium in bonos mores & caritatem
 proximi, & divino humanoq; juri esse contrarium, non
 video, quâ conscientia Principi indistinctè Monopolium
 exercere, vel Civibus id ipsum largiri permissum esse pos-
 sit, vel etiam honestum, quod eo videatur affricare digni- 22
 tati suæ quandam maculam. Dico tamen regulariter &
 indistinctè. Quod si ergo talis res sit, quæ sumptibus pri-
 vatorum facile comparari in eâ copia, uti requiritur, &
 quantum ad communem usum suppetit, non possit, vel
 si tales merces, quibus Privati abuti solent, ad annonæ ca-
 ritatem, Melius facit Princeps, si Jure Regalium quoque
 hoc jus exerceat, ut illud monopolium vergat non in de-
 trimentum, sed sublevationem subditorum, & ita non ad
 annonæ caritatem, sed vilitatem. Habent enim Reges &
 Principes huic rei suos destinatos ministros, quibus utun-
 tur, ad tales res procurandas in tempore. Quod subditos 23
 & Cives concernit, regulariter & illis monopolia facile
 non concedet, nisi illa, (1) Aliis civibus nullum afferant detri-
 mentum. (2) Si exotica res sint, quæ ob omnibus haberi vel vendi
 nequeant. (3) Si ille, cui ejus rei Monopolium à principe concessum
 est, illo non abutatur, sed justo vendat pretio, quo caritas annonæ
 induci nequeat. Jacob. Bornit. in arar. c. 3. d. Monopol. Princip. Præ- 24
 ter hos casus, & summam aliam necessitatem, cujus intuitu
 etiam ille, qui aliàs vendere non cogitur, justo pretio ut vendat

- compelli potest. l. 1. §. 11. ff. d. off. Praef. urb. l. 1. C. d. Episc. audien. Petr. Theod. Coll. cr. disp. 9. th. 2. lit. B.* monopolium tanquam maxima species Flagellationis est, & manet prohibitum. Videmus hinc, quod in omnibus bene constitutis Rebus. certi à Magistratu sint ordinati viri, qui *Annona* curam haberent. Quales apud Romanos fuerunt, *Praefecti Urbi, Praefecti annonæ*, ad quorum officium pertinuit, curare Remp. & illam purgare ab omni caritate & flagellatione, qui si officio fideliter satis non fuerint functi, in eandem incidebant pœnam cum Dardanariis *arg. l. 1. §. cura carn. ff. d. off. Praef. urb.* Julius etiam Cæsar duos ædiles instituit, qui frumento præessent, qui Cereales dicti *l. 2. ff. d. O. J. §. deinde Corn. Sylla.* Et videmus idem in Germaniâ nostrâ quoque, præsertim in Emporiis & aliis Majoribus Civitatibus observari, ut certi ex ordine Senatorum vel Tribunorum Plebis eligantur, qui singulis annis annonæ præficiantur, & vulgo vocantur die *Cammerer / Bauherren / Fleischherren / etc. Weinherren etc.* secundum cujusque loci consuetudinem.
- 27 Quod officium suum si iudex negligenter administraverit, secundum Constit. Imperii ante all. puniendus est: *Reformac. guter Policen zu Augspurg anno 1548. §. zu dem soll auch die Obrigkeit so auff gesehene Warnung in straffung des Ubersahrs seumig würde / durch den Fiscal vor unserm Kaiserlichen Cammergericht fürgenommen / und umb hundert*
- 28 *Mark lötiges Goldes unnachlässlich gestrafft werden.* Sed quænam jam est *Pœna ipsorum annonans flagellantium vel Monopolarum?* Jure Civili ex L. Juliâ de annonâ admodum levis videtur, nempe *multa 20. Aureorum l. 2. ff. de leg. ul. d. ann.* Quæ tamen cum aliis pœnis concurrere potest, Legis Corneliæ de falso *l. 6. ff. d. extraord. crim.* Ut ejus quoq; pœna possit in *relegationem, deportationem converti, l. 1. §. ult. ff. ad l. Corn. de falsis.*

falsis. Imo si diu & ingenti cum Reip. perniciē sit annona 29
 flagellata, illa in capitalem extendi potest. *Ordinat. Carol.*
Crim. art. 113. Tit. Straff der Fälscher mit Maas/Waag und
 Kauffmannschafft: Welcher bößlicher und gefährlicher mit
 Maas/Waag/Gewicht/Specerey/ oder andere Kauffmannz
 schafft fälschet/und die für gerecht braucht/und ausgiebt/der soll
 zu peinlicher Straff angenommen / oder an sein Leib / als weiß
 Ruthen ausgehauen/oder dergleichen/nach gelegenheit und ge-
 stalt der überfahung gestrafft werden. Und es möchte solcher
 falsch oft größlich und bößhafftig geschehen / daß der Thäter
 zum Todt gestrafft werden soll/ als nach Rath etc. Ex qua con- 30
 stit. illud patet, crimen poenam tam falsi, quam annonae fla-
 gellatae, si illa cum falso conjuncta, arbitrarie puniri: pro
 qualitate ipsius delicti. Uti etiam non negligenda est cu-
 jusq; Provinciae jus Statutarium & proprium. *Anton. Mat-*
theus d. ann. Fraud. c. 2. n. ult. Vide Dissertat. Clariss. Struv. de Anno-
na. Item Petr. Theod. Coll. cr. disp. 9. th. 2. lit. C.

CAPUT TERTIUM

De

CRIMINE AMBITUS ET SIMONIAE

Ad L. Juliam ff. De Ambitu.

SUMMARIA.

1. 2. Crimen Ambitus Publicum
est, quod Lege Julia vindicatur.	7. Quis sit ambitus licitus.
3. Crimen Ambitus nonnulli re-
tulerunt ad speciem Vis pu-
blica.	8. 9. Quis proprie illicitus.
4. Ambitus & ambitio quid sint,
& unde dicantur.	10. Omnes ambiendi rationes Ro-
manis non fuerunt impro-
batae.
5. 6. Descriptio Ambitus Crimi-
nis.	11. Lex Julia de Ambitu primum
etiam in urbe Romanâ, po-
stea solum in Provinciis &
municipiis obtinuit.
	12. Variis LL. Romanorum ante
Julianis

- Juliam Crimen Ambitus damnatum.*
13. Quidnam sit Ambitus propriè sic dictus, vel quasi.
14. Species ambitus Ecclesiastici est Simonia, vel crimen, quo pretio officium ecclesiasticum emitur.
15. Quinam omnes sint Simoniaci.
16. Simonia LL. civilibus crimini L. Majestatis confertur.
17. Varia Juris civilis Ambitus in specie sic dicti pœna.
18. Ante omnia dignitate est privandus, & honoribus exuendus, qui per sordes illos est consecutus.
19. Convincens aliquem ambitu,
20. Pœna Novellarum de ambitu.
21. Ambitus crimen gravius punitur, si concurrat cum aliis majoribus, Crim. L. Majest. vi publica, falso, &c.
22. Quomodo Simonia puniatur Legibus Civilibus.
23. Pœna Simonia de Jure Canonico.
24. Usus harum pœnarum in praxi modernis temporibus non sine detrimento Reip. ferre nullus, ubi Ambitus fere pro crimine non habetur.
1. **I**nter Crimina publicorum judiciorum reliquum adhuc est illud, quod Ambitus dicitur, de quo prodita est L. Julia Ambitus, Romanorum. Et tenebantur quidem hâc lege, qui in petitione Magistratus, aut provinciâ, sacerdotiove, turbam suffragiorum causâ conduxisse, servos advocasse, aliamve quam multitudinem mercede sibi conciliasse, convicti erant. Clar. Wesenbec.
3. in Para. ad L. Jul. ambit. n. 3. Retulerunt nempe hoc crimen nonnulli inter species *Vis publicæ*, quod & talibus machinationibus Resp. offendatur, ejusq; salus invertatur, quam in rem moti nonnulli Imperatores Romani, hanc de Ambitu & Vi publica conjunxerunt legem, ut nempe de ambitu convicti, tanquam vis publicæ rei condemnarentur, & illi Imperatores fuerunt Octavius Augustus & alii. *Tiber.*

bet. Decian. tract. crim. lib. 8. cap. 21. n. 1. Sumpsit autem hoc cri- 4
men *Ambitus* nomen ab *ambiendo*, vel *circumeundo*, à mo-
re Candidatorum Romanorum, honores summos aspi-
rantium, omnesq; tribus circumeuntium, singulorumq;
dextras exosculantium, ut suffragiis adjuvarentur rogan-
tium. Et distingunt *ambitum* ab *ambitione*, quod prior sit
criminis appellatio, posterior cupiditatis. *Matthæ. Wesenb.*
in P. ad ff. b. t. n. 1.

Est vero Delictum hoc: *Crimen Publicum commissum ab* §
eo, qui Magistratum vel sacerdotium illicitis modis per suffragia,
dato, vel promisso quopiam, sibi deferre conatur. l. 1. ff. d. P. 7. §. 11.
I. eod. l. unie. C. ad l. Ambit. l. unie. ff. eod. l. ult. C. ad L. Jul. repet. Novel.
8. c. 1. & Novell. 161. c. 1. Bocer. par. 1. cl. 4. dis. 16. th. 65. *Ambitio* liqui- 6
dem est *vitium excessus in appetendo honores & dignitates Arist.*
2. Ethic. c. 7. De eo enim ambitu hic sermo non est, qui lici- 7
tus est, cum quis virtute præditus se *Reip. offert, ut ei inser-*
viat; Cum quis nempe operam suam, magistratum aut Curatio-
nem petendo Reip. offert, iudiciumq; de se faciendum populo per-
mittit, absq; dolo malo. Hoc etenim nullis Legibus quam rectissime
censet Tullius Oratorum maximus prohiberi, sed semper approba-
tum fuisse, & à maximis & præstantissimis viris exercitum, quod
in administratione Reip. necesse sit esse aliquos, qui honores inno-
center & gerant & petant. Illicitus verò hoc notatur am- 8
bitus honorum Magistratus, corrumpendo populum.
Scilicet horum *Resp. semper misera fuit iudicata, quo-* 9
rum Magistratus fuerit venalis, & emendicatis, vel emptis
suffragiis comparatus, quod vix huic officio idoneus à sa-
pientibus habitus fuerit, nisi qui coactus & invitatus hoc
munus susceperit: Quod in privatis, multo magis in pu-
blis causis suspectus sit ille Procurator, qui seipsum in-
gerit, & dignitates non desiderantibus sed fugientibus
sunt concedendæ c. in scripturis 8. q. 1. c. officii d. Elect. c. omnes
hujus

- 10 *hujus 47. distinct.* Ubi tamen circa hoc crimen & illud est notandum; quod non omnes ambiendi rationes Romanis fuerint improbatæ, quæ enim rogando, appellando, prebensando fiebāt, licitæ erant, reliquæ verò suspectæ, in quibus subesse videbatur suffragiorum, aut per largitionem, aut per vim corruptio Tiber. Decian. tract. crim. lib. 8. cap. 21. nu. ult.
- 11 Fenendum etiam de hoc crimine illud, quod L. Julia de ambitu primum lata in urbe Cujac. ad tit. C. ad L. Jul. d. ambit. Postea verò cum principes omnem Curam Magistratum creandorum ad se in solidum revocarunt, Lex illa in urbe cessavit, & in provinciis nunc & municipiis, ubi adhuc jus creandi penes populum erat, ex S. C. obtinet l. unic. ff. d. crim. abolit. Wesenb. P. ad
- 12 *b. t.* Damnatum verò hoc crimen apud Romanos variis legibus fuit, aspirandi nempe per emptæ suffragia ad honores, quamvis primis temporibus nulla de eo lex sancita, quod honores tribuendos censuerint virtuti, & tantum dignis, Imprimis verò de ambitu claræ sunt Lex Petilia, Cincia, Æmilia, Calpurnia Fabia, Licinia, Tullia, Bebia, & denique Lex Julia. Quibus accedit Novell. 8. Justiniani. Ut iudices sine quoquo suffragio fiant, Vid. Tiber. Decian. tract. crimin. lib. 8. c. 22.
- 13 Quod Divisionem hujus criminis attinet, Ambitus alius est (1) Propriè sic dictus, l. un. C. b. t. vel Quasi. Ille est, cum quis emptis suffragiis, ad magistratum aspiraverit in provinciâ vel aliquâ civitate. Novell. 8. c. 1. Novell. 161. Quasi ambitus est, si quis novum vectigal instituerit, l. 1. §. ult. ff. ad l. Jul. d. ambitu. Si quis officia semel obita repetat, & per obreptionem rescripta de hoc impetraverit. Cujus criminis pœna est deportatio l. 1. C. b. t. Referunt quoque huc, si reus vel accusator domum Judicis ingrediatur, l. 1. §. 1. ff. ad l. Jul. d. am. Et quæ alia sunt, quæ ad crimen Ambitus solent referri, de quibus late tractat Tiber. Decian. tract. crim. lib. 8. cap. 23. per tot. Quibus tamen non annumerari putant eum, qui palam obtru-

obtulerit vel donaverit Reip. ob honorem decretum vel decernendum. *l. 1. §. 1. ff. de pollicit. l. hoc jure. 19. ff. de donat.*

(2.) Dividitur *Ambitus in specie sic dictum*, qui nomen generis 14
neris retinet, de quo haecenus locuti sumus, & SIMONIAM,
De qua Jure Canonico multa sunt prodita. Et dicitur in
specie *Simonia*, quando quis Sacerdotium suffragiis pre-
tio, pactionibus, aliis modis illicitis corruptis sibi com-
parat, *l. 31. C. d. Episcop. & Clericis*. Nomen sumpsit hoc cri-
men à *Simone Mago*, cui Petrus maledixit, eo, quod Spiri-
tum S. ejusq; dona præcipue operandi sacra miracula, ab
Apostolis pecuniis numeratis emere tentaret, *Actor. 8.* ut 15
ita latè loquendo omnes crimen Simoniae incurrere vi-
deantur, qui mediante pretio vel pactione vel favore il-
legitimo spiritualia emere, vendere & consequi conan-
tur. *glos. in sum. quest. 1.* Imò Simoniaci non solum sunt illi,
qui pretium dant, sed & qui accipiunt, aut mediatores
sunt, item qui dant, ne alii ordinentur. Hoc crimen LL.
tam civiles quam Canones gravissimum censent, ut *Im-* 16
perat Leo & Anthemius Simoniacos lese Majestatis Reis compara-
rint. l. 31. C. d. Episcop. & Cler. Vide de hoc Simoniae Crimine
plura. *c. Salvator. 1. qu. 1. Qui Studet 11. C. Petrus 16. c. nos qui n. 1.*
q. 1. t. X. d. Simonia c. per tuas d. Sim. c. si quis 1. q. 6. C. ordinationes.
q. 1. Adde Panormitanum c. 19. part. X. d. off. de leg. Imprimis la-
te hac de materia vide tractantes. *Tiber. Decianum tra. crim.*
lib. 5. c. 77. 78. & mult. seqq. item Jodoc. Dambouder. in pr. Crim. c. 61.
Clarum 5. senten. §. Simonia Ludovicum Carerium in tract. d. haret.
n. 31. Harprecht. in §. sunt prater ea J. d. publ. Jud. Bernard. Diaz. in
Prax. Canon. Ludovic. à Bavo. in tit. d. Simonia. Dicendum nunc 17
paucis aliquid est de utriusq; Criminis Paenâ. Et quod
quidem *Ambitum in specie sic dictum* attinet: non unifor-
mis in Jure Civili Romano deprehenditur: modo enim
pecuniariae pœna, modo *publicationis bonorum*, modo *deporta-*

Hbb

tionis

- tionis fit mentio. *Infamiam* autem imprimis incurrebant, qui contra l. Juliam in municipio Magistratum obtinuerint. l. i. ff. ad l. Jul. amb. *Quadrupli restitutionis mentio injicitur*
- 18 *l. ult. C. ad l. Jul. repetund.* Et de illo quidem dubium non est, quin Magistratus dignitate, quam per sordes vel illicita media consecutus est, sit privandus, & quod amplius ad honores non sit admittendus, propter infamiam, quod concessio immunitatum de illis sit Magistratus intelligenda, qui justo & debito modo, non per ambitum tales sunt, & infamiâ hos ambitiosos Judices fuisse notatos patet ex Oratione *Ciceronis pro Sylla*: qui Lege Calpurniâ damnatus ad infamiam. Fuit aliquando etiam in Rep. Romanâ ex L. Julia eadem pœna ambitus, quæ repetundarum nempe *Exilium decem annorum. Tiber. Decian. lib. 8. cap. 25. per tot.* Deportationem tamen ut plurimum ex L. Juliâ
- 19 tandem in usu fuisse asserunt communiter Dd. Illud specialiter ex Romanorum antiquitatibus observare licet, *Quod si quis aliquem de hoc crimine accusasset, & convicisset, ei hæc præmia fuerint proposita, ut is magistratum, quo accusatus privaretur, obtineret: & in damnati locum sufficeretur. Item si Damnatus hæc lege, alium de eodem crimine convicisset & damnasset, restitueretur. Tiber. Decian. lib. 8. cap. 24. nu. 1. de Processu Judicib.*
- 20 *& Probat. in ca. ambit. Novella 8. cap. 8. Gravior instigi videtur Candidatis pœna Confiscatio, exilium, verbera vel alia.*
- 21 Quod si verò hoc crimen ambitus cum aliis criminibus habeat affinitatem, e.g. si conjunctum sit cum *vi publicâ* & Magistratum quis coactis hominibus adeptus, vel cum Crimine *L. Majestat.* quale illud est, *si quis nova vectigalia instituat, quæ solius sunt Principis. t. c. vect. nov. institui non posse*: si cum falso, cæde alterius &c. Graviori omnino
- 22 pœnæ locum esse, non dubitatur. *SIMONIA* aliàs pœnas patitur Jure *Civili*, alias Jure *Canonico*. Sacerdotio privatur *Simo-*

Simoniacus & perpetuam notatur infamia. Pecunia vero ab eo data illi Ecclesiae vindicantur, cujus sacerdotium turpiter ambierat. *l. 31. C. d. Episcop. & Cler.* Aliarum poenarum fit mentio *l. 34. C. d. Episcop. & Cler. Novell. 6. c. 1. §. 9. Novell. 123. c. 2. §. 1.* Jure Canonico varie distinguitur inter gradus & species Simoniae, num ne sit occulta vel manifesta, Num Presbiter sit, vel alicujus ordinis Monachus, Num in dignitate sit constitutus Simoniacus, vel simplici beneficio, num propria sit Simonia vel impropria &c. Communiter tamen haec obtinent: *Suspensio, Depositio cum infamia, Excommunicatio.* Nimirum pro rei, facti & personae qualitate, illa est arbitraria. Vide hac de re plura apud *Tiber. Decian. lib. 5. c. 87. De poenis Simoniae, Petr. Theod. Coll. Crim. disp. 9. tb. 7. lit. C. Bocer. p. 1. cl. 4. disp. 16. tb. 75.* Et tantum etiam de Poenis utriusque; *24* Ambitus tam *secularis, quam Ecclesiastici.* Quod si usum harum spectemus & nostra haec tempora, Illud pro crimine fere non habetur in nonnullis regnis, praesertim in Gallia, qua omnia majora & minora officia venum prostant divitibus & optandum, ne ille Gallorum morbus & quamplurimas alias provincias jam infecisset. Eleganter hac de re differit *Anton. Matthaeus tract. d. crim. ad lib. 48. tit. 11. de Ambitu c. 2. p. 3.* Cujus verba non pigebit tanquam non impertinentia coronidis loco ascribere: *Usum (harum poenarum) quod attinet, is hodie exiguus, ac penè nullus est, neque munus tam vile atque abjectum, quod non si lucri modo spem praeseferat, pretio aut pactioe aliqua redimatur. Gravisima profecto Reip. pestis, qua in dies magis magisque invalescente, quod Jugurta quondam de Romae, ididem de nostris dicere possis: O urbem venalem, cito perituram, si emptorem invenerit. Experimur enim eos, qui emere potestatem aliquam, eandem ne pretium perierit, sordide vendere: ut plane optandus nobis sit Severus aliquis, qui illud laude dignissimum lucri petis istis inculcet: Non patiar mercatores potestatum:*

Hbb 2,

quos

quos si patiar punire non possim. Erubesco enim punire hominem, qui emit & vendit. Polybius inter causas victæ Carthaginis & hanc refert, quod apud Carthaginense dignitates & honores, palam largitionibus redimerentur, cum id Romæ crimen capitale esset. Nec potuisse aliter fieri, quin cum apud duos hos populos contraria virtutis proposita essent præmia, viis quoque contrariis ad honores grassarentur. Eandem nundinationem Gallia pestem sapè & agnoscit & deplorat Thuanus. Nam cum in benè constituta Rep. secundum Platonem honores & imperia ita distribuenda sint, ut prima & maxima quoque tribuantur virtuti, secunda corporis bonis, tertia pecuniis: hi conuerso ordine prima pecuniis, postrema virtuti tribuunt. Quare fit, ut non virtuti, sed solis opibus studeant cives, nec tam boni & fortes quam opulenti haberi velint. Captant testamenta, grassantur ferro, miscent venena, nec ullum tantum flagitium, quod non cum pretio videatur honestum. Hactenus ille, quæ sanè à vero non multum videntur aberrare.

CAPUT QUARTUM

De

CRIMINE PECULATUS, SACRILEGII,
ET DE RESIDUIS.

Ad L. Juliam ff. Peculatus, & de Sacrilegiis & de Residuis. t. t. C. de Crimine Peculatus t. t. C. de Crimine Sacrilegii.

§. 9. Instit. de Pub. Jud.

SUMMARIÆ.

1. 2. Crimen Peculatus, Sacrilegii & Residuorum, species sunt insigniores Furti, sed Publicis Iudiciis accensenda.	urbe, postea in Provinciis & municipiis.
3. Peculatus descriptio.	6. Quibus modis Peculatus fiat.
4. 5. Peculatus crimen Lege Julia coercitum fuit primo in	7. Propriè est ablatio pecunie publicæ.
	8. Extensivè aliarum rerum publicarum præter pecuniam.
	9. Pecus

9. Peculatus non à pecuniâ, sed pecore dictus.
10. Multivaria exempla hujus Criminis, prout illa LL. Romanis depicta.
11. Necessario & hodiè Peculatus crimen in Rep. severis pœnis coercendum.
12. 13. Pœna juris Civilis Peculatus quotuplex, & qualis pecuniaria.
14. Pœna Peculatus corporales.
15. Pœna Capitalis in Judices.
16. Lex Platonica indistinctim furtum Rerum publicarum sive magnarum, sive parvarum capitale censuit.
17. Detestanda seculi licentia circa res & pecunias publicas.
18. Æquè in rebus fidei concreditis ac aliis furtum committitur.
19. Communis Dd. opinio, quod capitis pœna non afficiendus is, cujus administratione res publica vel pecunia surrepta fuit concredita.
20. In Electoratu Saxonie etiam capitale delictum est furtum pecunie, cujus administrationi illa concredita.
21. Species altera Peculatus est Sacrilegium Furtum rei sacrae & Deo dicata.
22. Gravius est crimen Sacrilegium Peculatu in specie sic dicto.
23. Circa pœnas Sacrilegii varia sunt consideranda circumstantia, Rerum Loci, Personarum, etatis &c.
24. Quasi Sacrilegiū mitigari afficitur pœnâ.
25. Crimen Residuorum etiam furti species est & L. Julia notatum. Ejus descriptio.
26. Administratores pecunie publica quoq; furti pœnâ & suspendii puniuntur in foro Saxonico, si summa excedat 100 fl.
27. Quibus casibus pœna suspendii cesset in foro Saxonico in Crimine Residuorum.
28. Pœna capitalis non est, sed arbitraria, in illis, quorum custodia & fidei, non autem administrationi pecunie & concredita sunt, si ab iis subrepta.
29. Epilogus materiae de Publicis judiciis & eorum Criminibus.

H h h 3

Crimi-

- 1 **C**riminibus *Publicorum iudiciorum* porro annumerantur
& illa, quæ *Tit. ff. 10. lib. 48.* eonjunctim tractantur, nem-
pè *PECULATUS, SACRILEGII & RESIDUI*: Sunt nimirum tria
2 hæc delicta species quædam insigniores *FURTI*, quæ ta-
men idèd in *Catalogum Publicorum iudiciorum* referuntur,
quod iis non privatus quidam, uti in furto simplici, sed i-
psa *Respublica* immediate lædatur. De tribus autem istis,
distincte & ordine nobis est dicendum, & quidem paucis-
simis, cum pro parte de iis jamdum sit dictum in *Dissertat.*
nostra 1. circa Titulum de *FURTIS*.
- 3 Quod itaq; primo, *Peculatus Crimen, concernit, illud fur-*
tum est pecuniæ publicæ. Nomen autem obtinet *Peculatus*
crimen vel *Generis*, & ita quoq; *Sacrilegium* complectitur,
vel *Speciei*, & illi opponitur, sed melius hæc crimina ab in-
vicem separantur, cum singula singulas suas habeant *LL.*
determinatas pœnas. Cum ergo diversum sit furto aufer-
re rem, quæ universitatis est, & publico usui inservit, &
eam, quæ sacris cultibus destinata: oportet distincta hæc
4 esse crimina. Videndum itaq; est (1) *Circa Peculatum*, quan-
do ille in *Rep.* fuerit commissus, & quibus casibus *L. Julia*
5 super eo crimine locum habeat. Et sane, si originem *Legis*
Julia de *Peculatu* consideramus, illa prima origine & in-
tentione sua scripta videtur & solummodo pertinere ad
pecuniam *Populi Romani*, non civitatum aliarum *l. 81. ff.*
d. furt. *Georg. Adam Struv. Exercit. Pand. 49. th. 77. & 78.* quam-
vis illa postmodum ex constitutionibus *Trajani & Ha-*
driani fuerit ad alias jam quoq; res extensa, *l. 4. l. 18. ff. d. V. S.*
6 Dicendum brevibus, quibus modis aliquis hoc crimen
7 incidere dicatur. Et propriè quidem loquendo commit-
titur, si *pecunia fiscalis vel publici ararii furto auferatur*: cujus
criminis ob pecuniam publicam surreptam & ille Reus
est, qui facit, ut quis auferat, vel furanti sinum præbeat, *l. unic. C. ad*
l. Pe-

l. Peculat. l. 1. ff. eod. Et cum pecuniæ verbum non solum nu-
 meratam pecuniam complectatur, verum omnem omni-
 no pecuniam, id est corpora, illa quoque pecuniæ appella-
 tione venire certum est. *l. 178. ff. d. V. S.* imo omnes res, tam
 soli, quam mobiles. *l. 222. ff. d. V. S.* inde est, ut si aliæ res publi-
 cæ subripiantur, nihilominus Crimen *Peculatus* commit-
 tatur *Wesenbec. in P. ff. ad h. t. n. 3.* Quod ex eo quoque clarius
 apparet, quod *Peculatus* non à pecuniâ, sed *Pecore* nomen
 sumpserit, quod ab eo fraudis initium esse cæperit, cum
 ante æs & argentum signatum ob delicta pœna gravissi-
 ma fuerit duarum ovium & triginta boum. *Petr. Theodor.*
in Colleg. Crim. disp. 9. th. 5. lit. A. Referuntur itaq; à Legibus
 Romanis earumq; Interpretibus ad hoc crimen porro hæ
 delictorum species. (1) *Si quis in aurum, argentum & æs publi-
 cum quid indat vel immisceat, faciatq; dolo malo, ut id pejus fiat l. 1.
 ff. ad l. Jul. Pecul.* (2) *Si quis, cum in monetâ publicâ operarentur,
 extrinsecus sibi signant monetam formâ publicâ vel signatam fu-
 rantur l. 6. §. 1. ff. b. t.* quod crimen separatu est, à falsa monetâ,
 qua privatim adulteratur. (3) *Qui ex metallis Casarianis vel Reip.
 aliquid furatus fuerit, qui ex Edicto Divi Pii exilio vel metallo pu-
 niebatur l. 6. eod. §. ult. Casarianis.* (4) *Tenentur, qui tabulam æ-
 neam, Leges, formam agrorum quidve aliud continentem refixe-
 rint vel quid immutarint, l. qui tabul. ff. ad l. Jul. Majestat. Briffon.
 Antiquit. lib. 4. c. 5.* Item qui in tabulis publicis quid deleve-
 rint, induxerint *l. tabul. ff. i. p. eod.* ad quam classem spectant
 & illi, qui in tabulis publicis minorem pecuniæ quantitatem, quam
 quâ venierit, scripserunt. *l. has Lege ff. ad L. Jul. Pecul.* (5) *Præda
 quoq; capta ab hostibus, si à quopiam subripiatur, Peculatus crimen
 est l. penult. ff. eod.* Quod *Anton. Matthæus tract. de criminib. ad
 lib. 48. tit. 10. de Peculatu. cap. 1. n. 4.* non solum intelligit de illâ
 prædâ, quæ in pecuniâ sed & aliis corporibus consistit, sive illa *Que-
 storibus jam fuerit numerata & arario illata, seu more militia Ro-
 mane*

428 DE CRIMINE PECULATUS, SACRILEGII,
manu inter Milites dividenda. (6) Peculatus porro rei erant,
mutuam accipientes pecuniam ab officialibus publicis,
l. 1. C. d. iis qui ex publ. ration., qui sub specie Creditoris pecuniam
dant, si quis pecuniam publicam ex arario attributam in eos usus
non convertat, quos debebat, retinentes eam domo eademq; nego-
riantes quod crimen peculatus in iudicibus capitale erat, §. Item
Lex Julia d. pecul. Instit. d. Pub. Jud. l. 4. §. sed § qui pecun. ff. ad l.
Jul. Pecul. l. sacrilegi §. ult. eod. (2) Videtur quoq; tunc Peculatus
reus quis fieri, si quis simulet se Fisci Creditorem, privatam accipiat
pecuniam, *l. sacrilegi §. Labeo ff. b. t.* Quibus & aliis quamplu-
rimis modis Peculatus crimen censetur in Rep. Romanâ
committi potuisse: Qui tamen omnes & singuli modi
mutatâ Reip. formâ ad usum specialiter nostrum non vi-
deo, quomodo possint applicari. Certum tamen est, e-
tiam hodie crimen Peculatus committi, quoties Res, quæ
Reip. est, vel pecunia, intervertitur, subripitur; quod cri-
men in Rep. magni est momenti, & necessario reprimen-
dum severissimis pœnis: cum pecunia publica nervus sit
Reip., & quemadmodum corpori cibus, eidem alimento, ut pecula-
tum committentes & ararium expilantes, cibum ori populi eripere
videantur. *Tiber. Decian. tract. crimin. lib. 8. c. 28. §. 29.* Pœna hu-
jus Criminis (1) alia Juris est Civilis Romani, alia Moderni (2)
Illa vel est Pecuniaria, vel Criminalis. Pecuniaria pœna erat
Restitutio Quadrupli, vel etiam dupli: Et Quadrupli pœna
potissimum obtinebat in conflati metalli crimine, præda subre-
ptione, pecunia quæ fisco incorporata jam fuit, quemadmodum
dupli in pecuniæ ablatione quæ fisci nondum fuit. *Cepoll.*
consil. 39. n. 35. Curt. Ju. cons. 19. n. 13. Damhouder. prax. crimin. c. 115.
quod quadruplum ab hæredibus quoq; exigi potest. *Pere-*
grin. 4. d. Jur. fis. 5. n. 31. Prosper. Farinac. qu. cr. 10. n. 73. l. 6. in ff. b. t.
I4 §. l. ult. ff. eod. Quod reliquas pœnas Romanorum corpora-
les attinet variæ fuerunt: *l. 3. ff. b. t.* mentio fit, interdictionis
equâ

aquâ & igni, in cuius locum successisse videtur *Deportatio cum amissione omnium bonorum. Tiber. Decian. tract. cr. lib. 8. c. 30. n. 1. Wesenb. P. ff. b. t. n. 7.* Fures & Peculatores Metallii Cæsariani, ex edicto Divi Pii exilio vel metallo puniti secundum dignitatem personæ. *l. sacrileg. § pen. ff. b. t. l. 3. §. ult. l. 6. ff. b. t. §. item lex Jul. 9. l. d. p. 1.* Imprimis verò Judices, qui in ipsa 15 administratione pecuniâ publicâ subriperint, capite puniri jubentur, quâ rectè etiam plectuntur conscii & ministerium exhibentes. *l. 1. C. ad l. Jul. Pec. §. Item Lex Julia Inst. d. Pub. Jud.* Et fuit hæc in re non contemnenda Lex Platonis, 16 quam habet *lib. 12. d. LL.*, quâ præcipitur, *ut si quis aliquid publicum furatus fuerit, sive parvum, sive magnum, pari supplicio puniatur.* Nam qui rem parvam sustulit, minori quidem vi, quam qui magna, rapuit, equali tamen cupiditate furatus est, major arapturus si potuisset: non enim parvitate furti peculatus differunt, & c. & ita civem putat pejorem fure & insanabilem mortis supplicio condemnandum. *Tiber. Decian. d. l. n. 8. Anton. Matthe. d. l. cap. 2. n. 2.* ut non male conquestus sit inde Cato, quod non puniantur capite Peculatores, his verbis: *Fures privatorum furtorum in nervis atq; compedibus vitam agunt, fures publici in auro atq; purpurâ gloriosi se ostentant. Gell. l. 11. c. ult. Petr. Theod. Coll. cr. disp. 9. th. 3. lit. D.* Et sane optandum esset, ne hoc pessimo se- 17 culo licentia esset hominibus malis, qui vel ærario, vel aliis publicis redditibus præsumunt, tam liberè circa pecunias & res publicas Principum & Reip. grassandi, cum experientia loquatur, & ipsa dies, dari quamplurimos, qui officio admoti pauperrimi sunt, aliquot verò annis præter lapsis & quidem paucissimis, omnium divitiarum copiis abundant, non solum pecuniæ publicæ, sed & piis causis destinata, hircundines, sanguine & succo Reip. plena. Nec 18 video rationis solidæ quid subesse, circa crimen peculatus, nummæ illi faciant, qui extra administrationem sunt,

430 DE CRIMINE PECULATUS, SACRILEGII,
quam illi, qui sunt Judices vel administratores: cum ab-
surdum videatur, illos extra legis pœnã esse debere, quo-
rum fidei & periculo res & pecuniæ publicæ concredun-
tur, quod in illis major fides requiratur, & ob majorem
peccandi facultatem, ne illam sibi sumant, in exemplum
aliorum sint acerbius furibus simplicibus plectendi. *An-*
ton. Matthæus tract. d. crim. tit. 10. c. 1. n. 7. Et quamvis accuratè
distinguat inter crimen residui & peculatus, quod il-
lud sit, quod committitur in pecuniã suæ fidei commissã;
Peculatus, ab extraneo, Furtum tamen utrumq; est insi-
gnius merito capitali pœnã afficiendum. Sed placuit ita
19 communi Dd. opinioni, ut secundum *l. 9. §. 2. ff. b. t.* mitius
agendum sit *cum eo, cujus fidei & administrationi, custodia, &*
periculo pecunia publica commissã est, ut adituo in rebus sacris
Quæstori thesaurario, quod illi non capitaliter sed civiliter conve-
niri possint. Et quod magis est, quod Excellentia hominis
excuset à Peculatu. *Capoll. consil. 29. n. 35. in f. lib. 3. Tiber. Decian.*
tract. crim. cap. 32. n. 11. Petr. Theodor. Colleg. Crim. disp. 9. th. 3. lit. D.
in fin. Bened. Carpzov. præf. Crim. p. 2. qu. 85. nu. 10. Furtum illud
non punitur capite, quod committitur ab iis, quorum
administrationi pecuniæ sunt concredita, sed sola su-
spendii pœna locum habere creditur *in furto & Peculatu*
simplici i. e. ab iis extra administrationem commissõ, quæ
pœna suspendii in locum deportationis successive dici-
tur, Constitut. Carolin. P. H. D. art. 162. Quamvis fere contra-
rium sit dicendum ex art. 270. Tit. *Straff der jenigen/so mit*
vertrauter oder hingeleger Haabe ungetreulich handeln. Wel-
cher mit eines andern Gütern/die ihm in guten Glauben zu bez-
halten und verwahren gegeben sind / muthwillig und gefährlich
cher weiß dem Gläubiger zu Schaden handelt/solche Missethat
ist einem Diebstal gleich zu straffen. Et communi illi senten-
20 tiæ Dd. in Electoratu Saxonix non subscribendũ, utpote,
quod

quod in eo & mortis supplicium irrogari possit in eos, qui perfidè administrarunt, pecuniam publicam constit. 41. p. 4. Et notatu sunt hanc de re digna verba *Edicti Electoralis anno 1584. §. nach dem. Ib.* In betrachtung/das man sich vor andern Dieben etlicher massen hüten und vorsehen/aber von untreuen falschen Dienern/welchen man vertrauen muß/nicht verwahren/noch ihnen ins Herz sehen kan/derohalben sie wol billig ernstest Straffe/als die gemeine Diebe würdig.

Altera species *Peculatus est Sacrilegium*, Nimirum furtum rei sacrae i.e. Deo consecratae vel donatae l. 4. ff. ad L. 7. pecul. vel etiam religiosa: ex loco religioso, puta ornamentis sepulchrorum &c. Wesenb. P. h. t. n. 4. De quo crimine pluribus cum jamdum sit dictum in *Differantione nostra l. Cap. 3. sect. 2. n. 21.* nolimus eandem hic cum nausea apponere cramben. Illud tamen addimus, quod plus sit quam furtum, & quod hoc in crimine res sacrae propriè sumantur pro illis, quae Deo sunt sacrae & dicatae §. *Sacra. Inst. d. R. D.* Et est quidem illud crimen gravius *Peculatu* in specie sic dicto, quod hoc saltem res profana & publica subripiatur, quo soli Reip. damnnum infertur, illud autem in ipsius quoque Dei & sacrorum profanationem vergat. Cui illud annectimus, quod cum variae sint Sacrilegii species, dum aliud est propriè sic dictum aliud impropriè vel quasi, & locus ipsius sacrilegii attendendus, & res, quae surripitur, nec non Personae, Variarum hujus nec unius generis sint poenae. Quemadmodum nec rejicienda est penitus differentia inter sacrilegium circa Personas, Loca. Aliter enim punitur Ipsi DEO Principi & Sacerdotibus sacra administrantibus injuriam inferendo, l. 10. C. d. *Episcop. & Cleric.* Aliter circa loca sacra malè versando, templa occupando, Ecclesias violando, incendendo, sanguinem fundendo, sacra turbando *Authent. sed non Jure C. d. Episcop. & Cler. l. 2. C. d. Crim. Sac. l. 5. C. d. SS. Eccles. l. 2. ff. d. Coll. illicit. c. in literi. X. d. rapt.* Et deniq; aliter: *Sacrilegium circa rem,* (quod propriè vide-

432 DE CRIMINE PECULATUS, SACRILEGII,
tur tale esse) *res sacras contrectando, surripiendo calices, patinas &c. arcam eleemosinariam: &c.* Pro quibus & aliis circumstantiis variæ irrogantur pœnæ: habitâ ratione *Rei, temporis, ætatis, sexus, persona.* Videri & consuli de hujus Criminis pœna omnino distincte debet *Ord. Carol. P. N. D. artic. 171. Diebstal heiliger und geweihter Dinge an heiligen*
24 *und geweihten Städten/ add. art. 172 173. 174. 175.* Ubi notandum: quod etiam ratione pœnæ, mitius procedatur circa *Quasi Sacrilegium, quod dicitur committi, legem divinam omittendo, vel intellectum ejus violando, de autoritate, legis, nec nō de Electi Principis dignitate disputando &c. l. 1. C. d. crim. sacr. l. 3. C. eod. de quibus & aliis vid. Tholosan. Syntag. lib. 32. c. 14. 15. Tiber. Decian. lib. 6. cap. 17. Petr. Theodor. Colleg. Crimin. disp. 9. th. 4. Foller. in Pract. crim. c. 17. n. 1. Vincent. d. Franchis dec. 315. n. 11. Jodoc. Dambouder. c. 111. Gomez. de delict. c. 5. Farin. pr. crim. tit. d. furt. Bocer. p. 1. class. 4. disp. 6 th. 55. Ludov. Pegver. decis. crim. 24. num. 17. & 20. Aegid. Boss. tit. d. sacrileg. Ignat. Lopez. pr. crim. can. c. 91. Multa vero, quæ nostro Saxonico foro obtinent circa hoc crimen puniendum, vide imprimis apud *Bened. Carpzov. p. 2. quest. 89. De Sacrilegio ejusq; Pœnâ.**

25 Affine multum III. quoq; *Peculatus & Sacrilegio est Crimen Residuorum, vel ut alii malunt, Residuarum.* De quo itidem *Lex Julia* est concepta, quæ locum habet contra *Administratores, publicam pecuniam intercipientes, & retinentes, perinde, uti Lex Julia Peculatus, contra alium datur extraneum, non administratorem, qui publicas pecunias surripuit* *Prosp. Farina. p. 7. quest. 171. n. 57.* Et illud quidem committitur, non solum quando Administratori pecuniam publicam in usum debitum non *expendit, sed & retinet, l. 2. ff. ad l. Jul. Pecula. vel in proprios usus convertit, l. 4. §. 3. ff. eod. Petr. Gregor. Tholosan. lib. 33. Syntag. 20. num. 20.* Qui omninò furti quoq; tenentur, *ejusdemq; pœnâ, quamvis non communi jure, tamen Saxonico* *Bened. Carpz. Pract. Crim. p. 2. qu. 85. præ.*

85. praesertim in Electoratu Saxonia, s. Quaestores vel officiales dolose & fraudulenter subtraxerint vel in usus proprios converterint summam 100 fl. Quo casu & quæ, ut reliqui fures, suspendio puniuntur. A quâ poenâ tamen liberantur. (1) Si de delicti corpore non certo constet (2) si damnum resarciant poenitentia ducti ante carcerationem. (3) Si magis culpâ quam fraude, & magis negligenter quam dolose administrarint. (4) Si summa subtracta non equaverit 50 fl. poena carceris vel exilii obtinet. (5) Si illa summa excedat 50 fl. fustigationi locus est. Constitut. 41. p. 4. Quæ poena capitalis quoque eo casu cessat, si res subtrahantur, quæ quidem aliena fidei & custodia, non vero administrationi subjecta. Et ita facile nunquam Depositarius vel Commodatarius poenâ capitali afficiuntur, quod dolus aliquo modo purgari videatur per actionem ex contractu, vel quasi. Quod & obtinet in Tabellariis perfidis, pecuniam concreditam dilapidantibus. De quibus & aliis casibus vide omnino Bened. Carpz. pr. crim. p. 2. quest. 85. De furto in reb. creditis comm. Adde Daniel Mollerum in Constit. Electoral. 41. p. 4. Matthiam Colerum p. 1. decis. 207. n. 3. Berlichium p. 5. concl. 57. Virgil. Pingitzer. quest. Saxo. 47. Bocerum tract. d. furt. c. 2. Quænam vero poena obtineat in Criminis Residuorum de Jure Civili vid. Anton. Mattbaum de Crim. ad lib. 48. ff. tit. 10. c. 5.

Et his absolutis implese jam videmur numerum & 29 Catalogum illorum Criminum quæ l. i. ff. d. Publ. Jud. vocantur Publicorum judiciorum, uti fuerunt Crimen. L. Majestatis divinae & humanae. Delicta carnis, Concubinitus, stuprum, fornicatio, Adulterium, incestus, Sodomia, Homicidium, Parricidium, Incendium, Vis publica & privata, Falsum, Crimen Repetundarum, fraudata annona, ambitus, Simonia, Peculatus, Sacrilegii, Residuorum. Restat unicum illud, quod dicitur Plagium, vel furtum hominis, de quo lata fuit apud Romanos Lex Falsa de Plagiariis. Verum hac de materia jam à nobis cum actum

434 DE CRIMINIBUS EXTRAORDINARIIS.
sit *Dissert. nost. i. circa varias furti species Cap. 3. sect. 2.* Misiss
illis criminibus, quæ dicta sunt Publicorum judiciorum,
nunc descendimus ad Delicta Extraordinaria.

CAPUT QUINTUM
De
CRIMINIBUS EXTRAORDINARIIS.
SUMMARI.

1. *Continuatio operis.*
2. *Quenam sint & dicantur Jure Romano Crimina Extraordinaria.*
3. *Multitudo & varietas horum criminum.*
4. *Crimina Extraordinaria, quorum mentio sit Tit. genera ff. de Extraord. Criminib.*
5. *Crimina extraordinaria specialibus Titulis ff. & C. enodata.*
6. *Alia Crimina Extraordinaria à Criminalistis recensita.*
7. *Quenam Crimina Extraordinaria Popularia, quanam Non Popularia.*

1 **V**idimus hætenus ea *Delicta*, quæ *Privata*, item illa, quæ *Publica* seu *Publicorum* dicuntur *judiciorum*, & de singulis quidem ordine, & pro instituti ratione breviter. Cum verò & alia adhuc in *Jurisprudencia Romana* restent, quæ nec catalogo *Privatorum*, nec *Publicorum Criminum* per omnia accensentur, & quibus certa pœna Legibus non est determinata, de illis & quidem brevissimè (cum de multis incidenter jam dictum sit, circa *privata* vel *publica delicta*.) nunc in calce hujus *Dissertationis* aliquid addemus, magis illa, quæ vocatur *Extraordinaria*, quoad singulas species & earum naturam recensendo, quam prolixis explicando. Sunt igitur & dicuntur **EXTRAORDINARIA CRIMINA** Jure Civili Romano *t. i. ff. d. Extraord. crim.* illa, quæ à *Lege prescriptam nullam habent pœnam, sed qua extra ordinem coerceri solent l. annonam l. pen. & fin. ff. d. extraord. crim. ex arbitrio*
Judic-

Judicis, secundum varias circumstantias ipsius, criminis atatis lo-
 ri & c. Wesenbec. in Part. ad h. t. ff. n. ult. Et horum species vi- 3
 dentur esse innumerae, cum uti morbi corporis, ita & ani-
 mi vitia & delicta nullis limitibus, vel nominibus videan-
 tur posse circumscribi. Nos ergo illa saltem praecipua
 tangemus, quae partim praesenti tit. d. Extr. crim. partim pe-
 culiaribus titulis lib. 47. ff. a. tit. 12. usq. ad tit. 23. Nec non li-
 bris Codicis lib. 9. tit. 19. 29. 32. 34. comprehenduntur. Sunt 4
 autem sequentia potissimum. (1) Sollicitatio alienarum nu-
 ptiarum, interpellatio matrimoniorum, etsi delinquentes effectu
 potiri non possint, quod in illo crimine voluntas perniciose libidinis
 extra ordinem puniatur l. 1. ff. d. extraord. criminib. (2) Si quis fimo
 corrupto aliquem perfuderit, cano, luto oblinuerit, aquas spurcave-
 rit, fistulas, lacus, quidve aliud ad injuriam publicam contaminave-
 rit, l. 1. §. ff. h. t. (3) Si stuprum fuerit attentatum in puero, puella
 vel mulier interpellata, vel impudicitiae gratia donum aliquod da-
 tum, l. 1. §. 2. h. t. (4) Catuum illicitorum convocatio sub pretextu re-
 ligionis, vel specie solvendi voti. l. 2. ff. h. t. (5) Partus Abactio vel
 Abortus procuratio. l. 4. ff. h. t. (6) Ars Sacculariorum, qua arte Ma-
 gica pecunia subripitur, quibus similes sunt Manticarii, Zonarii
 Gaudiebe/Beutelschneider/Item ars Directariorum, qui in alic-
 na cenacula se ingerunt, furandi animo, furibus similes. Quibus
 non dissimiles sunt Circulatores, qui sapientes circumferunt &
 proponunt & damnum inferunt. Item Circumforanei Marc-
 schreier/Quack-salber/Tyriack-skrämer/ & illi qui, tale genus vi-
 tae exercent, vel quod turpe est & inhonestum, vel communi Reip.
 saluti magis noxium, quam salutare l. 7. ff. h. t. (7) Pertinent & re-
 feruntur huc quoque Crimina, quae in certis saltim Pro-
 vinciiis cognita fuerunt, Sic in Arabia Crimen fuit σκοπελισμὸς
 id est Lapidum Positio, quod si quis eum agrum coluisset, letho peri-
 turus esset insidiis eorum, qui scopulos posuissent, qua res tantum
 terrerem incussit, ut nemo ad illum agrum ausus fuerit accedere,
 crude-

crudelitatem timens eorum, qui σκοπελισμὸν fecerunt, Quæ res arbitrariè à Præside usq; ad capitis pœnam coercita fuit. l. 9. ff. d. extraordinar. Criminib. (8) In Ægypto crimen fuit ingens, si aggeribus Nili fuerit nocitum, si quis cbomata ruperit vel dissolverit, id est aggeres, qui Aquam Nili fluvii continebant. Hoc crimen extra ordinem punitum fuit pro conditione delinquentis & pro delicti mensurâ, ad quod crimen etiam spectabat, si quis arbores exciderit quæ colligabant aggeres Niloticos, per quos incrementa Nili dispensabantur & coercebantur. l. 10. ff. h. t. Et hæc sunt illa, quæ sub rubricâ generali Tituli ff. d. Extraord. crim. continentur.

5. Hisce adjunguntur specialibus Titulis. (9) Crimen Sepulcri violati. (10) Concussionis. (11) Abigeatus. (12) Prævaricationis. (13) Receptationis. (14) Furti Balnearii. (15) Effractionis & Expilationis. (16) Expilata Hereditatis. (17) Stellionatus. (21) Trimini moti.

6. (22) Collegii & Corporis illiciti. Adjungunt illis Criminalistæ. (23) Crimen Periurii. (24) Expositionem Infantis. (25) Mendicantium improbitatem. (26) Carceris effractionem. (27) Fenerationem, aleam & Ebrietatem. De quibus vide ordine Anton. Matthæum tract. d. criminib. ad lib. 47. ff. Petrus Theodoricus Coll. crim. disp. 3. distinguit crimina Extraordinaria in popularia & Non popularia, hæc illa vocat, quæ totum populum lædunt: uti est Albi Corrupti, Spreta Jurisdictionis & contumacia, dejectio vel effusio ex canaculo, qua liber homo perit, noxium animal habere, quo iter fit, Testamenti apertura Injuria sacris illata, delicta contra edicta & loca publica, flumina & c. Non Popularia autem vocat, quibus potius privati læduntur & ad illa referte ea, de quibus antea jam dictum. Nos de quibusdam ex illis pauca dicemus.

SECTIO II.

De

PARTU ABACTO VEL PROCURATO ABORTU.

SUM-

1. Crimen abacti Partus vel Publicum est, vel Extraordinarium.	abactionem ad crimen publicum, imperfecti autem ad extraordinarium referendum.
2. Sententia eorum, qui omne abacti partus crimen capitale dicunt, quod omnis partus sit animatus, & spes hominis, homo.	5. Num distinctio partus formati & informis, in jure Civili sit fundata?
3. Sententia eorum, qui omne crimen abortus procurati extraordinarium asserunt.	6. Conciliatur sententia Philosophorum & Jurisconsultorum, ratione distinctionis partus animati & inanimati.
4. Sententia media & Communis Jurisconsultorum asserentium, animati & perfecti partus	7. Responsio ad quorundam Theologorum objectiones.

HOC crimen duplici venit ratione considerandum, Vel
 (1) quatenus *Publicum* est, & *Lege Cornelia* vindicandum, tanquam homicidium, de quo etiam dictum a nobis est in *Dissertat. IV.* circa homicidium. Vel (2) ut *Extraordinarium* prout hoc crimen dicitur *l. 4. ff. d. Extraordin. crim.* *Divus Severus* & *Antoninus* rescripserunt, eam, qua data opera abegit, a *Præside* in temporale exilium dandam, indignum enim videri potest, impune illam maritum liberis fraudasse. Similis argumenti lex est *8. ff. ad l. Cornel. d. sicar. Si mulierem visceribus suis vim intulisse. quo partus abigeretur, confiterit, eam in exilium præses provincie exiget.* Hujus rei ratio nobis breviter danda est, quare unum idemque delictum ad diversa capita referatur, & modo lege *Cornelia* vindicandum, modo *extraordinarie* puniendum præcipiatur? Et sanè sunt: qui omne partus abacti dolo malo crimen *Lege Cornelia* vindicandum censent & capitale ex eo, quod ex saniorum Philosophorum, quibus & Theologi orthodoxi adstipulantur, mente, omnis partus & fetus

Kkk in

in utero sit animatus, dum anima implantetur confestim à tempore conceptionis cum ipso semine & quasi per traducem, contra Jenensis cujusdam Philosophi opinionem, cujus sententia à Philosophis Wittenbergensibus jam dudum explosa. (2) Utuntur ad fundandam hanc suam sententiam argumento à Minori ad majus. Quod si n. capitale sit sacris literis, vel semen mittere in terram virile juxta Legem Moisis, *Gen. 38.* imò, si ultimo supplicio dignum Legibus Civilibus censetur crimen, vel saltem spem hominis extinguere, *Spadones facere, se ipsum vel castrare alios, si Medico excidere capitale & adimere virilitatem, l. 4. in fin ff. ad l. Cornel. d. Sicar.* multo magis homicidium erit pœna capitali plectendum hominem jam conceptum, qui secundum Philosophorum sententiam, uti dictum, à tempore conceptionis animam sortitur, poculo abortionis vel aliâ quâpiam violentiâ enecare. Contra v. sunt, qui abacti partus vel fœtus in utero crimen nunquam pœnâ gladii tanquam homicidium puniendum docent, sed semper extraordinem. Moti potissimum his duabus rationibus, (1) quod Legibus nullibi hoc crimen dicatur esse capitale vel lege Corneliâ vindicandum, neq; illa distinctio inter partum animatum & inanimatum ullibi expressis verbis in Jure reperitur. Lex Cornelia (2) eadem hominis vindicet, cui annumerari non posset, homo antequam esset in lucem editus. *l. 1. §. ff. d. ventr. inspicien. l. 14. C. d. fideicom. libert.*

4 Verum non obstantibus his & aliorum dissentientium opinionibus Quæstio omnis dependet ex illâ communi JCororū distinctione, quâ Partus, qui abigitur ex utero talis, est vel *Animatus*, vel *inanimatus*, & Priori quidem casu committi homicidium verum & crimen Lege Corneliâ vindicandum, quem in finem de eo tractavimus supra *Dissertat. nost. 4.* Posteriori vero *Extraordinarium esse crimen & extra ordinem punien-*

puniendum, Communis est Dd. & unanimis Criminalistarum sententia, ad unum omnium calculo hactenus approbata. Nec obstat (1) *Quod nulla lege Civili illa distinctio expresse reperiatur*: Respondetur: Implicite satis colligi potest ex l. 38. §. *Qui abortionis aut amatorium poculum dant, etsi dolo non faciant, tamen, quia mali exempli res est, humiliores in metallum, honestiores in insulam, amissa parte bonorum, relegantur, Quod si eo MULIER aut HOMO perierit summo supplicio adficiuntur.* Quæ verba: *Mulier aut homo*, quamvis aliqui inter dissentientes explicent de unâ personâ mulieris, cui poculum abortionis datum est; rectius tamen ad *fætum* extendenda censentur, qui jam homo erat cum abigeretur: id est *formatus*, cum *informis* fætus magis credatur spes hominis, quam homo. *Anton. Matthæus tractat. d. criminib. ad lib. ff. 47. tit. 5. cap. 1. d. part. ab act. n. 2.* Quod vero (2) modernorum Saniorum Philosophorum opinionem attinet; quod *anima transplantetur per traducem, & inde à tempore conceptionis confestim partus in utero sit animatus dicendus.* Illam equidem in scholâ Philosophorum nec nos improbamus, cum & illa suas non debiles, sed firmas habeat rationes. Sed putamus illâ Philosophorum opinione illam JCtorum distinctionem, quâ alia pœna statuitur in fætum animatum & inanimatum, nondum esse penitus sublatam. Illâ enim refutatur saltem illorum opinio, qui docent demum mediâtè aliquot diebus post conceptionem inspirari & immitti divinitus animam. Hanc litem JCI non faciunt suam, nec impugnant illam sententiam priorem, quod anima cum semine transplantetur. Hactenus enim in eorum descendimus partes, quod & in tali partu homicidium committatur, si spem hominis pro homine sumas & informi, quamvis physicè animato. Sed ratione perfectionis corporis illiusque membrorum illum dicimus

partum *animatum*, quasi *formatum*, in quo per exteriorem motum jam se exserit anima, contra *inanimatum* illum, quasi *informem* factum, in quo nulla animæ externa deprehenduntur signa: quamvis per se possit physice animam habere. Et hæc ratione proportionem & gradus inter pœnam Legislatores constituerunt abacti partus, ut illud magis *capitale* esset crimen, quo *formatus*, minus vero *capitale* & *extra ordinem puniendū*, quo *informis* abigitur & enecatur. Ut non videam, quomodo Philosophorum sententia, quamvis per se justa, hanc Jctorum tollere possit proportionem pœnarum. Quamvis enim uterq; foetus homo sit statim à momento conceptionis, non tamen ejusdem qualitatis, nec ratione suæ perfectionis corporis, ut ita majus delictum majori, minus mitiori sit afficiendum pœna. Et si Aristoteli credimus, nec ille videtur hos gradus perfecti & imperfecti partus denegare. Quando *lib. 11. d. generat. anim. c. 111. scribit. Vivere equidem conceptum utero semen, primum, ut planta, dein, ut anima, postremo, ut homo ordineq; successivo aut generari aut infundi animas, vegetantem, sensitivam rationalem.* Quam sententiam, si rectè explicetur, non puto, esse nostris Philosophis contrariam. Sed satisfaciendum jam nunc erit *Theologis*, qui eadem ducti ratione, quâ Philosophi, hanc Jctorum sententiam improbant: Et ita nempe Tertullianus hæc de re sentit: *Nobis homicidio semel interdicto etiam conceptum utero, dum adhuc sanguis in hominem delibatur, dissolvere non licet. Homicidii festinatio est, prohibere nasci: nec refert natam quis eripiat animam, an nascentem disturbet, Homo est & qui futurus, etiam fructus omnis jam in semine est.* Cui addunt illud Gen. 38. de semine. Sed opponimus his (1) *Sacram ipsam paginam, quâ hæc divisio ratione pœnæ expressis verbis fundata. Exod. 21. v. 22. ubi locum Junius ita explicat. Si rixati fuerint Viri, & percusserint mulierem pragnantem,*

tem, exieritq; foetus ejus, siquidem informis, multa multabitur percussor, si vero jam formatus, dabit animam pro anima. (2) Theologis oppono Theologum Augustinum Jure Canonico citatum c. Moyses 32. quest. 2. Moses Tradidit, si quis percusserit mulierem in utero habentem & abortiverit, si formatum fuerit, det animam pro anima, si informatum fuerit multetur pecunia &c. Clarius Hieronimus c. sicuti 32. qua semina paulatim formantur in uteris, & tamdiu non reputatur homo, donec elementa confecta suas imagines membraq; suscipiant. Accedunt (3) testimonia Principum Medicorum Galeni lib. 1. d. sem. 9. & Hippocratis (4) Leges Publicae ordinat. Carolina & Constitution. Electoral. in dissert. 4. à nobis allegata, quibus expressè hæc distinctio in animatum & inanimatum partum recepta: quamvis nolumus his solis LL. pugnare tanquam domesticis argumentis ex Jurisprudencia de promptis & sacrilegium aliàs sit de Legis veritate dubitare.

CAP: V.

SECTIO III.

De

SEPULCHRO VIOLATO.

Ad Tit. 12. lib. ff. 47. & C. lib. 9. tit. 19.

SUMMARIA.

1. Sanioribus Gentibus uti sepulchra religiosa, ita eorum habita fuit violatio atrox crimen. 2. Quid sepulcrum, monumentum, locus religiosus? 3. 4. In hoc crimine adsit dolus, quem comitatur infamia. 5. Varii modi, quibus sepulchra dicantur violari.	6. Prout hujus criminis varia genera, varia poena. 7. Et Honestatis & pietatis est, mortuos honeste terra mandare, & summa injuria, sepulcorum cadavera dolosè movere & turbare. 8. Duplex de sepulchro violato actio datur, Civilis & Criminalis.

Kkk 3

9. Que

9. *Quanam actio Prætoria Civilis.*

violatio species Sacrilegii est.

10. *Pœna hujus delicti criminales.*

12. *Ufus tamen hujus Tituli vel actionis Civilis non prorsus*

11. *Nostris moribus, quo privata sepulcra cessant, sepulchrorum*

sublatus.

1 **C**um passim apud gentes etiam Ethnicas sepulchra in summâ habita fuerint religione, quæ etiam mortui hominis illatione locis religiosis nomen dederunt, sepulchrorum & locorum venerabilium violatio pro crimine atroci & sacrilegio, non saltem Legibus Romanis sed & aliorum populorum moribus habetur. *l. 5. C. d. sepulcr.*

2 *violat. Est nempe Sepulchrum locus, ubi corpus ossave hominis condita sunt, uti monumentum, quod memoria causa sepulchris adificitur. Et eatenus, quatenus corpus humatum est, locus ille redditur religiosus, i. e. injuriis hominum & commercio civili profanoque*

3 *remotus l. 2. §. 5. & 6. ff. d. religios. & Sump. funer. Horum sepulchrorum violatio ut crimen aliquod sit, requiritur dolus, ut in omnibus delictis. Innuunt hoc verba Prætoris l. 3. ff. d. sepulcr. violato: Cujus dolo malo sepulcrum violatum esse dicitur,*

4 *in eum in factum judicium dabo. Qui dolus si adsit, quo alterius manes inquietentur & ossa turbentur, hoc crimen comitatur infamia l. 1. ff. h. t. cum ex omni dolo dedecus & turpitudinis, tanquam ex fonte pessimo, profluat §. ult. Inst. d. suspect. Tutorib. t. t. ff. d. his qui notant infam. Wesenbec. Parat. ad h. t. v. 7.*

5 *Quot modis vero hoc crimen committatur & quomodo sepulchra violentur, jam paucis dispiciendum nobis est: Et uti in omni crimine, sic & in hoc gradus dantur, & plus minusve peccatur. Aut enim sepulchris mortuorum injuria inferitur violando, rumpendo, saxa & monumenta diruendo, evertendo, auferendo, aut inferendo mortuum, qui eo non debebat inferri, aut ei injuria fiat, illud occupando, inhabitando, in edificando,*

cando, vel cadavera & ossa penitus tollendo. Vel mille aliis modis, vel ipsis sepulchris, vel cadaveribus, ossibus, eorumque vestimentis, ornamentis, monumentis statuis bustis columnis aliquid detrahendo. *l. 2. 3. l. ult. ff. d. sepulcr. violat. l. 5. & 4. C. eod. l. 38. ff. d. religios. & sum. fun. l. 15. qui in puteum 11. §. si quis ff. quod vi aut clam.* Quinimo referunt & *Wesenebecius* & alii ad hoc crimen, si qui in civitate sepulchrum faciunt, quod interdictum fuerat edicto *Adriani* poena 40. aureorum, quâ tenebatur & Magistratus, qui fieri passus fuerat *l. 3. §. Divus ff. h. t.* Et denique hoc crimen extendunt ad eos, qui furcis affixos vel suspensos denudant, tollunt, vel semimortuos deserunt, ut perire cogantur. *Wesenebec. Parat. h. t. n. 3.* Prout nempe varia hujus Criminis violati sepulcri sunt species, ita non una eademque poena. In genere tamen ab omnibus saniori ratione & honestatis amantibus nationibus pro atroci crimine habitum fuit: quod passim nefas dicatur ossa & cineres turbare. *Die Todten in der Erden verunruhigen.* Et quemadmodum ad Reip. bene constituta ornamentum & salubritatem ipsius aëris facit, & conducit, ne mortuorum cadavera maneant insepulta, ita ipsorum defunctorum honori vergit, si Christiano & honesto more terræ mandentur, pro cujusque loci piâ consuetudine, sepulta vero corpora defunctorum injuriis viventium non exponantur. Nec enim attendendus est mos barbarorum, mortuos suos vel canibus objicientium, vel nullam rationem honesti sepulchri habentium, cum sacrae literæ ad hunc honorem mortuis exhibendum invitent, & pro summâ injuria habeant, si defunctorum ossa moveantur & vexentur. *1. Reg. 13. 2. R. 23.* Leges itaque contra hoc crimen varias proposuerunt actiones & remedia, Nimirum datur de Jure Romano Civili, vel contra *Violatorem Sepulchrorum actio Prætoria ex edicto, Nec non Accusatio crimi-*

9 *criminalis*. Illa continetur *l. 3. ff. b. t.* Tria hoc edictum potissimum continebat, (1.) *ut si quis ageret, quanti ei visum fuerit, in id Prætor violatorem condemnabat.* (2.) *Si nemo erat, qui ageret, ad quem res pertineret, dabat ei qui agere volebat, actionem 100. aureorum.* (3.) *Si quis in sepulchro dolo malo habitaverit,*
 10 *vel adificium aliud habuerit, dabat actionem 200. aureorum.* Accusatio ex hoc delicto respicit pœnam, quæ pro qualitate delicti multivaria est. Vel enim erat *Deportatio*, vel *relegatio*, vel *damnatio in metallum*, vel *ultimum etiam supplicium*, si ipsa corpora extracta, vel ossa *l. ult. ff. b. t.* Erat etiam pœna *pecuniaria*, *l. 3. C. eod.* Nostris moribus, quibus corpora defunctorum non in locis vel hortis privatis sepeliuntur, hoc crimen ut plurimum conjunctum est cum *Sacrilegio*, dum sepulchra & monumenta vel in cæmeteriis, vel ipsis templis pro consuetudine cujusque loci & conditione Personarum conduntur & terræ mandantur, quorum locorum sacrorum & religiosorum violatio omnino pro sacrilegio est habenda, quamvis propterea non omnes
 12 *Tituli ff. d. Sepulchro violato usus videatur sublatus*, cum uti olim, ita & hodie extraordinaria accusatio cum crimine sacrilegii bene concurrere possit. Adeo, ut si quis edicto Prætoris ad damna resarcienda experiri velit, ei non sit denegandum: Quod ex eo, quod minus frequentetur actio, non in totum censeatur sublata *Anton. Matthæus d. criminib. ad lib. 47. tit. 6. n. 8.* Vide plura in *dissertat. nostr. I. cap. 3. sect. 2. n. 18.* item *Constitutionem Elector. 34. p. 4.* *Von Strafferer / die die Todten auffgraben, Bened. Carpzov. pr. crimin. p. 4. q. 83. n. 51.* *Tiberium Decian tract. crim. lib. 6. c. 44.* *Matth. Colerum Decis. 147. Farinac. qu. crim. 20.* *Petr. Theodor. Colleg. Crimin. disput. 3. th. 10. Covarru. var. resolut. 1.*

num. 11.

CAP.

CAP. V. SECTIO IV.
DE CONCUSSIONE.

Ad tit. ff. 13. lib. 47.

SUMMARIA.

1. Concussio quid sit.	6. Quomodo concussio differat à
2. 3. Crimen concussionis non ad pecuniam saltem spectat, sed & ad alias res metu extortas.	Crimine repetundarum.
4. Concutere quis hoc loco dicatur.	7. Quomodo differat à rapina, latrocinio, Sycophantiâ.
5. Non solum à Magistratu sed & privato concussio fieri dicitur.	8. Modi, quibus fiat concussio.
	9. Actiones ex hoc delicto civiles & Criminales quanta dentur.
	10. Species Concussionis capitalis.

AD extraordinaria Crimina porrò refertur **CONCUSSIO**, 1
 Crimen nempè, quo vis per metum & terrorem adigitur ad aliquid dandum vel faciendum, quod libertati suæ relictus extra metum illum non dedisset, neq; fecisset. Non solum verò hoc delictum pertinet ad pecuniam, uti nonnulli putant, qui definiunt: pecunia per terrorem prætextu juris alicujus injectum extortionem. Petr. Theodoric. Colleg. Criminal. disput. 3. tb. 13. Quamvis enim l. 1. & 2. ff. d. concuss. dicatur concussio, cum quis Judicii, Magistratus, alicujusve potestatis, quam habet metu, aut alio terrore, pecuniam alicui extorquet. Illud tamen rectè quoq; aliis in rebus perpetrari arbitratur Wesenbec. in Parat. ad tit. d. concuss. 2
 utputa, si quis cogatur ad contrahendas nuptias, ad aliquè contractum celebrandum &c. emendum, mutuo dandum &c. Cui consentit Anton. Matthæus tract. d. crim. ad lib. 47. ff. tit. 7. c. 1. n. 1. ubi vocat: terrorem injectum pecunia, vel rei alicujus extorquenda gratia, quamvis illud exemplum Wesenbecii de nuptiis non admittat, sed rejiciat. Idem sentit Zæsius ad ff. tit. d. concussio. 3
 Nempè concutere hoc loco ille dicitur: qui alicujus molestia aut incommodi metu illato pecuniã, aut rem, ab alio extorquet, 4
 Struv. Exercitat. 48. tb. 92. Damhoud. pr. cr. c. 29. Farinac. q. 141. n. 39.

- 5 (2) Notandum præterea est, quod hoc Crimen *concuſſionis* non solum committatur à Magistratu pecuniam à subditis suis potestatis metu incusso extorquente, uti nonnulli arbitrantur, quos recenset *Farinacius quest. iii. n. 42.* sed & à quovis alio, etiam privato, metum *facto*, vel *verbis* inferente. *Tiber. Decian. tract. cr. lib. 8. c. 35. n. 24. Bartol. ad l. i. ff. d. concuss.*
- 6 Et in eo Differt hoc crimen (1) à Crimine Repetendarū, quod hoc solum delictum à Magistratu vel officiali commissum vindicet & persequatur, concussio autem etiam fieri dicitur à Privato. (2) Crimen Repetendarum habet locum, sive à volente, sive invito Magistratus pecuniam sumpserit. Concussionis saltem in invito. *Farinac. q. iii. n. 43.*
- 7 *Tiber. Decian. lib. 8. c. 35. n. 24.* (3) Differt Concussionis crimen à *rapinā*, qua res per vim auferitur, non solum metum: A Latrocinio verò & reliquis, quibus mortis periculum metuitur, mortis violentia, quæ hic non adest, neq; spoliatio, jugulatio, obsessio, Et denique à *Sycophantia crimine distat; quod concussor terrore, Sycophanta calliditate & fraude utatur, Anton. Matthe. alleg. loc. n. 1.*
- 8 Inter modos igitur, quibus Concussionis crimen fiat, referunt LL. Romanæ potissimum hos, (1) Si magistratus civilis aliquid extorqueat pecuniæ metu vel ultra salarium exigat. *l. 6. §. 3. l. 1. ff. d. concuss. l. un. C. de super exact. lib. 10. l. ult. C. d. discussorib. lib. 10.* (2) Si Magistratus Militaris, Centurio, Metator tale quid commiserit, *l. 3. C. d. cond. ob tur. caus. l. 6. §. 1. & seq. ff. d. off. Præs. d.* Alias plures species partim LL. partim Criminalistæ expriment, quas vide late apud *Farinac. qu. iii. n. 45. & seqq.* Variæ nascuntur ex
- 9 hoc crimine actiones. (1) Actio privata, vel *condictio ob turpem causam*, actio in factum in quadruplum intra annum, post annum in simplum, item actio quod metus causa. (2) Actio extraordinaria, qua Judex imploratur ut reum pro qualitate delicti puniat. (3) Concurrere etiam cum hâc actione extraordinaria potest actio publica Ex l. *Cornelia de*

DE CONCUSIONE.

447

de Falsis, vel etiam repetundarum, si Magistratus est, qui accepit. *Constit. Carol. crim.* etiam capitis & gladii pœna dicitur illis, qui juris alicujus vel rei extorquendæ gratiâ hominum violentorum factioni se adjunxerit: art. 128. *Straff der jenigen so bößlich austretten.* Quomodo vero actiones hæ concurrant, vel altera præjudicet alteri vide *Sigismundum Flach/Colleg. Crim. disp. 3. tb. 10. § 11. Anton. Matth. lib. 47. tit. 7. c. 2.*

CAP. V. SECTIO V.
DE PRÆVARICATIONE.

Ad tit. 15. ff. lib. 47.

SUMMARIA.

1. Prævaricatio unde dicta.	9. 10. Alii modi prævaricationis Advocatorum.
2. Prævaricatio quid.	
3. Prævaricatores quinam?	11. Advocati & Procuratores Fisci quoq; hoc crimen incurrunt.
4. Quinam propriè vel impropriè tales?	12. Pœna Prævaricatoris in publico Judicio.
5. Quomodo differat Prævaricatio à Tergiversatione.	13. Pœna in extraordinario Judicio.
6. Num tam accusatores, quam Rei hoc crimen incurrant.	14. Pœna advocatorum de Jure Civili & Carolino.
7. Quando & quomodo Advocati prævaricentur?	15. Pœna Rei prævaricatoris.
8. Quomodo negligentia Advocati sit Prævaricatio.	16. Probata prævaricatione sententia rescinditur.
	17. Ipso jure non est nulla.

SEQUITUR PRÆVARICATIO: de cujus vocis origine multi multa. Eam v., quâ à *varicando* vel transversum eundo & varicibus crurum, quibus, qui laborant, recte incedere nequeunt, desumpta, optimam censet *Wesenbecius & Anton. Matthæus ad hunc titulum l. 1. ff. & l. 212. ff. b. t.* Translatum nempe hoc vocabulum putant ab Aratore aratro incurvo prævaricante in forum, & Advocatum, qui hinc stat, illinc causam dicit. Est a. Prævaricatio Crimen, quo vel accusator, vel Advocatus cum adversario colludit. & Prævaricatores omnes

Lll 2

illi

- illi dicuntur, qui causam adversariis suis donant, & ex parte Actoris, in partem rei concedunt. Vel, qui diversam partem adjuvant & prodit à causa suâ, vel etiam, qui ex utraq; parte constiterunt. l. 212. ff. d. V. S. l. 1. Prævaricator ff. b. t. Ubi notandum bene ex hoc
- 4 titulo: Quod propriè Is prævaricator dicatur, qui in publico iudicio accusaverit, & quod Advocatus impropriè Prævaricator dicatur, si utriq; parti consilium det, Quod si ergo ille privato iudicio vel publico prævaricatus sit, hoc est, prodiderit causam, ille extra ordinem solet puniri. l. 1. ff. b. t.
- 5 Differt autem Prævaricatio à Tergiversatione, quæ ei tamen affinis est, & est causa & instituta accusationis desertio. Scilicet qui abolitione criminis nondum factâ, post iudiciû acceptum animum accusandi deponit, Tergiversator est, non prævaricator, qui in publicis iudiciis punitur multa 5. librarum auri fisco applicanda, ex Scto Turpiliano, vel in extraordinariis iudiciis arbitrarie. l. 1. §. 1. & l. ult. ff. ad Sct. Turpilian. Quæ tamen pœna tergiversationis cessat in infirmi iudicii hominibus, minoribus, mulieribus, & abolitione impetrata: Cujac. ad
- 6 ff. tit. ad Sct. Turpilian. Videndum nunc Quinam & quot modis fiant & sint Prævaricatores. Diximus (1.) Proprie esse Prævaricatores, Accusatores in publicis iudiciis, Quærunto num & Rei hoc crimen incurrant: Et recte dicitur quod non, quamvis enim nemo debeat esse prodigus vitæ suæ, Leges tamen nullibi de illis loquuntur, ut liceat causam impune donare adversario, si quis perire festinet: Quod tamen negandum est de Advocato Rei, qui æque prævaricationis crimen incurrit si causam Rei, quam actoris prodat donet
- 7 &c. Anton. Matthæus d. criminib. tit. 9. cap. 1. n. 3. (2.) Altera Prævaricationis species & impropria committitur ab Advocatis & Procuratoribus, vel causæ Patronis, quando causam, cui patrocinantur, non ex fide defendunt, sed adversario produnt: reticendo manifestanda, & manifestando reticenda, adversam partem potius adjuvantes, suam negligentes.

gentes. l. 4. §. 4. ff. de his qui notant. infam. Cujus prævaricationis Plinius Secundus ille epist. 20. lib. 1. inculcat Advocatū: 8
qui praterierit dicenda, cursim & breviter attigerit, qua sunt inculcanda, infigenda, repetenda Quod verum esse arbitror, si doloso animo fecerit adjuvandam alteram partem, non si negligentia quādam vel culpā vel imperitiā. Cum imputare debeat sibi, qui tali causam orandam dederit. Dolus vero solum inducit hoc Prævaricationis crimen. Magis eum hoc crimen committere largior, qui judicem suspectum eligit & bonum recusat. Quæritur circa Advoca- 9
 tum porrò: num Prævaricator sit, *qui inspectis Actoris Instrumentis & cognitis Secretis in adversarii & Rei castra concedit.* Et ita quidem sentiunt plerique Dd. Anton. Matthæus tamen distinguit: *num questio in Jure consistat vel in facto & priori casu, putat nullum crimen contrahi, posteriori vero incidere legem Corneliam de Falsis.* utpote, quod illa coerceatur ille, qui instrumenta penes se deposita prodiderit adversario. l. 1. §. 1. ff. ad l. Cornel. de fals. Distingvunt etiam inter Advoca- 10
 tum bonā pace dimissum & transfugientem, quod hic magis Prævaricator sit, quam ille, quod & tunc ab Advocato fieri creditur, si partem deserat, ut eo magis Adversario victoriam causæ haberet. In hanc classem redigendi sunt omnino *Advocati vel Procuratores Fisci*, si non accusent de- 11
 bito modo, vel reticeant crimina, vel colludant cum delinquentibus. l. 3. C. d. Advocat. fisc. Generaliter enim omnes, qui non bona fide, integritate, studio causam defendunt, sed eam produnt adversario dolo malo, vel reticent occultanda hujus sunt criminis Rei. P. N. D. art. 115. So ein Procurator fürseßlicher gefährlicher weise.

Pœna hujus criminis non unius est generis: Aut enim 12
 Judicium publicum fuit, in quo prævaricatio facta ab accusatore, Et hujus veræ prævaricationis pœna erat TALIO, & accusatio ex l. Publicor. judiciorum. l. ult. C. d. calumniat.

- 13 *l. 6. §. 2. C. d. cust. reor.* Erat insuper pœna infamia *l. 4. ff. b. t.* nec admittuntur ad accusandum. *l. 5. ff. eod.* Quod si vero privato & extraordinario actum fuerit iudicio, eadem pœnâ puniuntur Prævaricatores, quæ reus, qui per prævaricationem absolutus est. *l. penult. ff. b. t.* Advocati vero citra ordinem & arbitrarie, de quibus tamen non interest, num in publico vel privato iudicio prævaricati sint. *l. 1. §. 1. & l. 3. §. 2. ff. b. t.* Ex constitut. Crimin. art. 115. Advocatus sive in civili, sive criminali causa, damnum restituere debet Clienti: & commodi habetur ratio, quod amisit, pœnâ arbitrariâ corporali vel pecuniariâ reservatâ Judici. Qui si prævaricationis damnatus fuerit infamis fit: quod ob dolum condemnetur. *l. 1. ff. d. bis qui not. inf. Farinac. quest. crim. 4. n. 15.*
- 15 Quamvis neget Duarenus. Pœna quoque Rei in hoc crimine est, quod in eo, quod sanguinis pœnam non meretur, pro confesso & convicto habeatur. Quod si tandem probata est Prævaricatio, uti probanda necessario est, quia non præsumitur, sententia rescinditur, adeo, ut contra reum absolutum aliâ via experiri liceat. *l. 11. C. d. accusat.*
- 17 *l. 3. §. 13. ff. d. hom. lib. exhib. l. 3. §. 1. ff. b. t.* Ubi tamen sciendum, quod sententia ipso jure non sit nulla, sed per restitutionem in integrum rescindenda, præsertim ob Advocati prævaricationem *Petr. Theod. coll. crim. disp. 3. t. b. 14. lit. 2. Vant. d. nullitat. ex def. process. n. 140.*

CAP. V. SECTIO VI.

DE RECEPTATORIBUS.

Ad tit. 16. ff. lib. 47. & C. tit. de his, qui Latrones vel aliis criminibus reos occultaverint.

SUMMARI A.

1. Receptatio quale crimen.	5. Caupones scientes maleficos recipientes tenentur.
2. Et in proprio & alieno receptat fit.	6. Vis & coactio receptatores excusat.
3. Non dolo malo, sed inscius malos recipiens, reus hujus nõ est criminis.	7. In genere omnium maleficorum
4. Nisi delinquens sic notorius.	recc-

- receptatio prohibita.
8. Actio duplex.
9. Pœnæ Juris Civilis.
10. Pœna arbitraria.
11. Conciliatio LL. contrariarum.
12. Pœna eorum, qui Bannitos recipiunt.
13. Quibus casibus pœna Receptatorum mitigentur vel planè cessent.
14. Epilogus.

EXtraordinarium Crimen est etiam **RECEPTATIO**. Quæ
 contrahitur ab eo, qui hospitio sciens exceperit latrones, vel
 alios sceleratos homines, eos, ne pœnam incurrerent vel delictum in-
 notesceret, occultant, item, qui pecuniâ acceptâ cum apprehendere
 latrones possent, vel parte surreptorum dimittunt. l. 1. ff. h. t. Ubi:
 pessimum genus receptatorum vocatur, ex eo, quod si non essent, diu
 latere nemo possit. Non refert hic, num quis in suo vel alieno
 recipiat. Vult. Jurisprud. Roman. lib. 1. c. 47. Cujac. in P. ff. d. Re-
 ceptat. Pro talibus vero non habendi, qui ignari sunt illo-
 rum, quos recipiunt, conditionis, præsertim si Caupo-
 nes sint, vel stabularii, vel nautæ, quorum munus est reci-
 pere & hospitium præbere. Quæ tamen ignorantia vide-
 tur esse suspecta, si delinquentes sint notorie malefici Pro-
 sper. Farinac. consil. crim. 37. n. 1. Bossius in tit. de Rapin. n. 1. Quod
 si enim & illi sciant, qui alias publicum diversorium exer-
 cent, non videntur expertes omnis criminis, nisi eos Ma-
 gistratui indicent. Tiber. Decian. lib. 5. c. 51. n. 70. Gail. lib. 2. d. P. P.
 6. 10. nisi coacti ita fuerint ab illis, quos receperunt, ut sine
 vitæ periculo eos indicare non potuerint, nec eis hospitium
 denegare vel possessionem, quod eam vi, vel armis arripue-
 rint. Sic excusantur quoque ab hoc crimine, qui demum
 post aliquot dies indicant receptatos, vel eo fine recepe-
 runt ut indicent. Tenendum hic porro illud est, quod in
 genere omnium delinquentium receptatores hic intelli-
 gantur ob Rubricam. C. D. bis qui latron. vel aliis, & c. Nec re-
 fert num Crimen sit publicum, vel *Privatum*, furtum, abi-
 geatus & c. Anton. Matthaus. d. crim. tit. 10. c. 1. n. 4. Actio pro-
 inde ex hoc crimine nascitur duplex. (1.) Civilis & Privata, quâ
 convenitur e.g. Receptator furis & c. Vel (2.) *Extraordinaria*, quæ
 datur contra eum, qui recepit, & qui nulla alia actione conveniri
 potest.

- potest. *Duaren. in Commentar. ad tit. ff. d. Receptorib.* Pœna non
 9 uniformis Jure Civili huic Crimini præscribitur. Eadem enim pœ-
 na jubetur receptoribus, quæ receptis, imponi *l. 1. ff. h. t.* Cui
 concordant multæ aliæ LL. quæ receptatores æquali pœna affici
 mandant. *l. 3. §. 12. ff. d. Sct. Silan. l. 9. C. ad l. Jul. d. Vi & c.* contra sunt
 LL. quæ pœnas non æquales dicitant, uti patet *in receptoribus*
abigeorum l. ult. ff. d. abigeis l. 39. §. mulierem ff. ad l. Jul. d. adult. & alijs.
 10 Verum quicquid sit, antinomix vel veræ vel apparentis, Videtur
 esse potius statuenda huic crimini pœna arbitraria, pro qualitate
 & quantitate debiti mitior vel asperior *Greg. Tholoson. lib. 37. Syn-*
 11 *tag. c. 15. Decian. lib. 5. c. 51.* Communiter tamen Leges Civiles appa-
 renter sibi contrarias conciliant, quod nempe eadem pœnâ ille sit
 afficiendus, qui receptor est societate quâdam & communione
 lucri talis; mitius vero puniatur, qui tantum receperit: excepto
Crimine L. Majestat. Anton. Matth. d. crim. ad l. 47. tit. 10. cap. 2. n. 3.
 12 In Imperio Romano Receptatores bannitorum & violatorum pacis
 publicæ pœnam violatæ pacis incurrunt. *Constitut. Bom Lande*
Frieden anno 1546. pr. §. Es soll auch den tit. Von Pein der Friede-
 13 *brecher. Vid. Cam. p. 2. tit. 20.* Mitigatur vero, vel plane cessat pœna
 Receptorum, si personæ fuerint receptæ, sanguinis vel matrimo-
 nii vel alio quopiam proximitatis vinculo conjunctæ, & quidem
 argumento desumpto à minori ad majus, putant liberos & Paren-
 tes, Virum & Uxorem, prorsus excusandos, quod illa pœna dicatur
 mitigari in cognatis & adfinibus; *l. 2. §. ult. ff. h. t.* Quod tamen Dd.
 limitant, nisi & complices fuerint delicti vel focii; quod societas
 probri non excuset, sed incuset. *Anton. Matthews. tit. 10. cap. 1. n. 3.*
 Vide plura apud *Menoch. d. A. J. Q. c. 583. n. 6. Decian. tract. crim. l. 5.*
c. 51. Jodocum Damboud pr. crim. cap. 134. Quomodo vero sola scien-
 tia criminis futuri vel præteriti gravet conscium sine receptione
 explicat & late diducit. *Petr. Theod. Coll. crim. disp. 3. th. 15. lit. C. Adde*
Sigism. Flach Colleg. crim. disp. 3. th. 33. Jul. Clar. lib. 3. sent. qv. 87. §. ult.
 14 *Menoch. d. A. J. Q. lib. 2. c. 355. n. 2. Harprecht. d. P. J. ad §. 5. Inst.* Et hæc
 sunt illa crimina, de quibus adhuc Extraordinariis nobis dicendū
 fuit, De cæteris enim, quæ iis annumerantur, ut Abigeatus, de quo
 est *tit. 14. lib. 47.* item *de furibus Balneariis, Crimine Expilata heredita-*
tis, Termino Moto & c. jam dictum est. Disp. 1. circa Divisionem Furti.

SUMMO VIRTUTUM OPTIMARUM AUTORI,
 VITIORUM PROFLIGATORI MAXIMO, LAUS
 & GLORIA PERPETUA, SEMPITERNA!

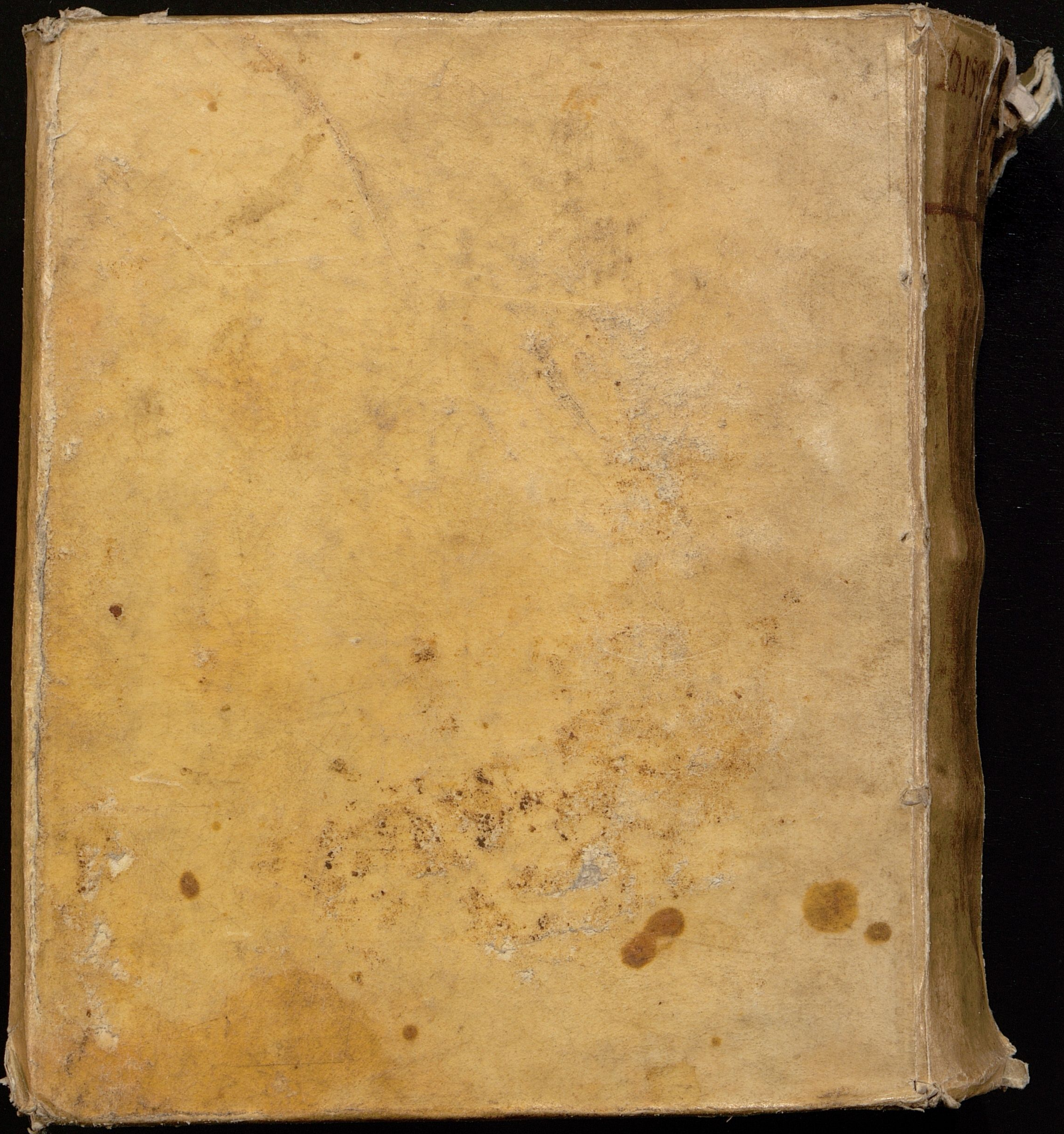
AB: 153595

X2617270

R

Vb 17

Q. D. B. V.
COLLEGII CRIMINALIS PUBLICI
DISSERTATIO SEXTA

De
**CRIMINE REPE-
TUNDARUM, FRAUDATÆ
ANNONÆ, AMBITUS, PECU-
LATUS, SACRILEGII,**

Nec non
DE CRIMINIBUS EXTRAORDINARIIS.

Quam
Consensu Magnifici Jctorum Ordinis
in Academia Wittebergensi

PRÆSIDE

VIRO NOBILISS., CONSULTISS., EXCELLENTISSIMO
DN. WERNERO THEODORO MARTINI,
J. U. D. & PAND. P. P. CELEBERRIMO, CONSI-
LIARIO SERENISSIMI ELECTOR. SAXON. CURIÆ ELE-
CTORALIS, CONSISTORII ECCLESIASTICI, FACULTA-
TIS ET SCABINATUS ASSESSORE GRA-
VISSIMO,

DN. Patrono, Præceptore ac Promotore maxi-
mè venerando,

Publicæ ventilationi exponit,

DANIEL CALOVIUS,

Marggrabovvâ-Prussus.

In Auditorio Jctorum A. D. XIV. Junii.

WITTEBERGÆ, LITERIS MICHAELIS WENDT / Anno 1666.